

**VANHEMPIEN NÄKEMYKSIÄ OPPILAIDEN
KOULUHYVINVOINNISTA**

Krista Hofmann
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Terveystieteet, Hoitotiede
Pro gradu -tutkielma
Joulukuu 2018

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta / Terveystieteiden tutkinto-ohjelma
Hoitotiede

HOFMANN KRISTA: Vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvoinnista
Pro gradu -tutkielma, 47 sivua
Ohjaajat: TtT dosentti, Katja Joronen, TtT dosentti, Anja Rantanen
Joulukuu 2018

Kouluhyvinvoinnilla on merkittävä vaikutus opiskelumotivaatioon ja -tehokkuuteen sekä elämänlaatuun ja mielenterveyteen. Oppilaiden hyvinvoinnin vahvistaminen on koulujen keskeinen vastuutehtävä ympäri maailman. Vanhemmilla on suuri merkitys oppilaiden hyvinvoinnille ja he voivat tukea lastensa kehitystä ja hyvinvointia koulussa.

Tässä pro gradu -tutkielmassa kuvattiin vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistavista tekijöistä. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan lisätä opettajien ja koulun muun henkilöstön sekä vanhempien ja oppilaiden ymmärrystä vanhempien näkemyksistä oppilaiden kouluhyvinvoinnista. Tuloksia voidaan hyödyntää vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia koulun arjessa. Tutkimuskysymyksenä oli: Mitkä tekijät vahvistavat vanhempien mielestä oppilaiden kouluhyvinvointia?

Tutkimusaineistona oli Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Oppilas ja opiskelijahuolto ja sen johtaminen –tutkimushankkeen vuonna 2013 keräämä aineisto. Hanke toteutettiin yhteistyössä Opetushallituksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä vanhemmilta vuonna 2013 koko maasta Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Kysely lähetettiin 315 kuntaan. Jokaisesta kunnasta otettiin tutkimukseen mukaan yksi perusopetuksen koulu ja yksi viides luokka. Vastauksia saatiin 255 kunnasta. Tämä pro gradu -tutkielma oli laadullinen ja aineisto koostuu viidesluokkalaisten vanhempien (n=1626) kirjoittamista avoimista vastauksista. Vanhemmat olivat vastanneet kysymykseen: ”Mitkä kolme asiaa tekisivät koulusta paremman paikan?” Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistivat vanhempien näkemysten mukaan koulukiusaamisen lopettaminen, koulun henkilökunnan lisääminen, ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat ja monipuolinen oppimisympäristö. Kouluhyvinvointia vahvistivat lisäksi koulunkäynnin tuki, monipuolinen kouluruoka, hyvä fyysinen kouluympäristö, yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä sekä koulun muun toiminnan kehittäminen.

Tuloksien perusteella koulukiusaamiseen tulisi puuttua välittömästi ja tehokkaammin. Hyvinvointia vahvistaisi koulun henkilökunnan lisääminen niin, että opetus tapahtuisi pienemmissä ryhmissä. Opettajien tulisi olla ammattitaitoisia sekä pitää yllä työrauhaa ja puuttua häiriökäytökseen. Hyvinvointia edistäisi oppilaslähtöinen, joustava ja monipuolinen opetus hyvässä ilmapiirissä. Oppilaiden olisi saatava riittävästi erityis- ja tukiopetusta sekä eriyttävää opetusta oppilaiden edistyneisyyden mukaan. Kouluruuan laatua ja monipuolisuutta voisi kehittää sekä koulun tiloja uudistaa hyvinvointia edistävään suuntaan. Yhteistyötä ja yhteydenpitoa kodin ja koulun välillä tulisi kehittää.

Avainsanat: Kouluhyvinvointi, hyvinvointi, oppilas, vanhemmat

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

Faculty of Social Sciences/ Degree Programme in Health Sciences
Nursing Science

KRISTA HOFMANN: Parents' views on pupils' school well-being

Master's thesis, 47 pages

Supervisors: PhD, docent, university lecturer Katja Joronen, PhD, docent, university teacher Anja Rantanen

December 2018

School well-being has significant meaning to studying motivation and studying efficiency. It also affects quality of life and mental health. To promote pupils' school well-being is an essential school responsibility. Parents have a great impact on pupils' well-being and they can support their children's development and school well-being.

The purpose of this master's thesis was to describe parents' views of what kind of factors promote pupils' school well-being. The aim of this thesis was to present information, that can be used to promote school well-being. Research question was: Which factors promote pupils' school well-being in the opinion of the parents?

The data of this thesis was collected by the study: "Oppilas ja opiskelijahuolto ja sen johtaminen" coordinated by The National Institute for Health and Welfare in 2013. The study was implemented with The Finnish National Agency for Education, The Ministry of Social Affairs and Health and The Ministry of Education and Culture. The data was collected from parents through an electronic survey in 2013 all over Finland except Åland. The survey was sent to 315 municipalities. From every municipality one primary school and one fifth grade was included in the study. Answers were received from 255 municipalities. The data consisted of responses from the parents (n=1626) of fifths-graders. The parents responded to the open question: "Which three things would make school a better place?" This thesis had a qualitative approach and the data was analyzed by using inductive content analysis.

According to the parents' views, school well-being of pupils was promoted by preventing bullying in schools and by acquiring more school staff. Pupils' well-being was also enhanced by competent and motivated teachers, a diverse learning environment and parents' support. Varying school meals, pleasant physical school environment, increased cooperation between home and school and developing additional school activities were also seen to promote pupils' well-being.

The result of this thesis can be used in promoting pupils' school well-being. The results showed that school bullying should be prevented more effectively. Teaching could be implemented in smaller classes and have student-centered orientation. Teachers should be trained and they should be given means to create a peaceful teaching environment. Special support should be given to pupils who have difficulties. Depending on pupils' skills, school should offer differentiated instruction. School meals could be diversified and high-quality. School environment and active cooperation between home and school could promote well-being.

Key words: School well-being, well-being, pupil, parents

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO.....	1
2. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	3
2.1 Kouluhyvinvointi	3
2.2 Koulukiusaaminen.....	5
2.3 Tiedonhaku.....	6
2.4 Aikaisempia tutkimuksia vanhempien näkemyksistä kouluhyvinvoinnista.....	7
3. TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	9
4. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	10
4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä	10
4.2 Tutkimusaineisto	10
4.3 Aineiston analyysi	11
5. TUTKIMUKSEN TULOKSET	15
5.1 Koulukiusaamisen lopettaminen	16
5.2 Koulun henkilökunnan lisääminen.....	17
5.3 Ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat	18
5.4 Monipuolinen oppimisympäristö	20
5.5 Koulunkäynnin tuki.....	23
5.6 Monipuolisempi kouluruoka	25
5.7 Hyvä fyysinen kouluympäristö	27
5.8 Yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä.....	28
5.9 Koulun muun toiminnan kehittäminen.....	29
7. POHDINTA	31
7.1 Tulosten tarkastelu	31
7.2 Luotettavuus	37
7.3 Eettisyys	39
8. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	41
8.1 Jatkotutkimusehdotukset	41
LÄHTEET	43

1. JOHDANTO

Suomalaisten oppilaiden koulumenestys ja terveys ovat kansainvälisesti vertaillen huipputasoa. Oppilaiden subjektiivinen hyvinvointi on kuitenkin heikkoa ja ongelmat kouluhyvinvoinnissa ovat alkaneet kasvaa. (Sormunen, Tossavainen & Turunen 2011; Yoon & Järvinen 2016.) YK:n lapsen oikeuksien komitea on ilmaissut huolensa suomalaisten lasten huonosta kouluviihtyvyydestä (Harinen & Halme 2012). Yhteiskunnassa keskeisenä huolenaiheena ovat kouluhyvinvoinnin käänköpuoli: syrjäytyminen, kiusaaminen ja koulukielteisyys (Janhunen 2013; Minkkinen 2015). Koulukiusaaminen on kansainvälinen ilmiö ja aiheuttaa pahoinvointia niin henkisesti kuin fyysisestikin (Gini & Bozzoli 2009; Letendre, Ostrander & Mickens 2016). Kiusaaminen vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointiin ja aiheuttaa useita terveysongelmia kiusatuille (Gini & Bozzoli 2009; Letendre ym. 2016).

Oppilaiden hyvinvointiin ja sen kehittämiseen koulussa on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota (Allen ym. 2018; Anderson & Graham 2016). Kouluhyvinvoinnilla on merkittävä vaikutus opiskelumotivaatioon ja -tehokkuuteen sekä elämänlaatuun ja mielenterveyteen (Gashi & Mojsoska-Blazevski 2016). Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen on koulujen keskeinen vastuutehtävä ympäri maailman (Kosher, Jiang, Ben-Arieh & Huebner 2014). Perusopetuksen opetussuunnitelmassa (2014) korostetaan oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistä. (Opetushallitus 2014).

Hyvinvoinnin vahvistaminen vaikuttaa positiivisesti lasten ja nuorten kehitykseen, mikä edesauttaa lapsia ja nuoria menestymään paremmin koulussa, työelämässä ja yleisesti koko elämässä (Barry, Clarke & Dowling 2017). Koulu toteuttaa osaltaan hyvinvointipolitiikkaa, mutta ei voi yksin vastata lasten ja nuorten elämisen tarpeista ja hyvinvoinnista. Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa hyvinvoinnista ja kehityksestä. Vanhempien onnistumisella ja vastaavasti epäonnistumisella lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa ja turvaamisessa on olennainen merkitys koulunkäyntiin ja hyvinvointiin. (Janhunen 2013.) Vanhemmilla on suuri merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnille ja he voivat tukea lastensa kehitystä ja hyvinvointia koulussa (Lemma ym. 2014).

Vanhempien osallistuminen nuorten kouluhyvinvoinnin tutkimuksiin on tärkeää, koska vanhempien käyttäytyminen, mielipiteet ja kotiympäristö vaikuttavat nuoren hyvinvointiin (Hodder & Wolfenden 2017). Aikuisten näkemys hyvinvoinnista eroaa lasten ja nuorten

näkemyksestä ja siksi on tärkeä saada tietoa kouluhyvinvoinnista vanhempien näkökulmasta (Sixsmith, Gabhainn, Fleming & O'Higgins 2007).

Tutkimuksia oppilaiden kouluhyvinvoinnin vahvistamisesta tarvitaan lisää vanhempien näkökulmasta (Hodder & Wolfenden 2017; Wiss ym. 2017). Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata kouluhyvinvointia vahvistavia tekijöitä vanhempien näkökulmasta. Tutkimus oli laadullinen ja aineisto koostuu viidesluokkalaisten vanhempien kirjoittamista avoimista vastauksista. Tutkimusaineisto oli Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Oppilas ja opiskelijahuolto ja sen johtaminen -tutkimushankkeen vuonna 2013 keräämä aineisto. Tämän pro gradu -tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan lisätä opettajien ja koulun muun henkilöstön sekä vanhempien ja oppilaiden ymmärrystä vanhempien näkemyksistä oppilaiden kouluhyvinvoinnista. Tuloksia voidaan hyödyntää vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia koulun arjessa.

2. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kouluhyvinvointi

Perhe ja koulu ovat suurimmat lapsen ja nuoren hyvinvointiin vaikuttavat kokonaisuudet (Kosher ym. 2014; Puolakka 2013). Koulu on tärkeässä roolissa hyvinvoinnin vahvistamisessa. Koulun tulee tarjota lapsille mahdollisuuksia oppimiseen, kehitykseen, terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin sekä suojella vaaroilta. Oppilaiden hyvinvoinnin vahvistaminen on koulujen keskeinen vastuutehtävä ympäri maailman. (Kosher ym. 2014.) Kouluhyvinvoinnilla on merkittävä vaikutus opiskelumotivaatioon ja -tehokkuuteen sekä elämänlaatuun ja mielenterveyteen. Lisäksi kokemukset koulussa vaikuttavat oppilaan hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin. (Gashi & Mojsoska-Blazevski 2016.) Hyvinvointityö koulussa jakautuu useille eri tahoille. Hyvinvointityötä tulee toteuttaa koulu yhteisön, vanhempien, terveydenhuollon, oppilashuollon ja poliittisten päättäjien tahoilta. (Janhunen 2013.)

Konu (2002) ja Konu (2010) jakavat kouluhyvinvoinnin käsitteen neljään osa-alueeseen: koulun olosuhteet, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttamisen mahdollisuudet ja terveydentila. Koulun olosuhteisiin sisältyvät koulun fyysinen ympäristö ja koulurakennus. Sosiaaliset suhteet käsittävät sosiaalisen opiskeluympäristön, suhteet opettajiin ja koulukavereihin, kodin ja koulun välisen yhteistyön, päätöksenteon koulussa sekä koulun ilmapiirin. Kiusaamista kuvataan sosiaalisten suhteiden toimimattomuudella. Itsensä toteuttamisen mahdollisuuksiin kuuluvat mahdollisuudet vaikuttamiseen, mahdollisuus parantaa tietojaan ja taitojaan sekä kokea arvostusta. Terveydentila nähdään tässä yhteydessä yhtenä hyvinvoinnin osa-alueena ja sisältää fyysiset ja psyykkiset oireet.

Kouluhyvinvointiin vaikuttavat voimakkaimmin sosiaaliset suhteet opettajiin ja koulukavereihin. Sosiaalinen ympäristö näyttäisi nousevan keskeiseen asemaan oppilaiden hyvinvoinnissa. (Cefai & Camilleri 2015; Danielsen, Samdal, Hetland & Wold 2009; Graham, Powell & Truscott 2015; Janhunen 2013; John-Akinola & Gabhainn 2014b; Palsdottir, Asgeirsdottir & Sigfusdottir 2012; Puolakka 2013; Puolakka, Konu, Kiikkala & Paavilainen 2014.)

Vanhemmilla on suuri merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnille. Vanhemmilta saatu tuki sekä hyvä suhde lapsen ja vanhemman välillä vaikuttavat positiivisesti hyvinvointiin. Lapsen suhde vanhempiin vaikuttaa myös kouluhyvinvointiin. Huonompi suhde vanhempiin on yhteydessä heikompaan kouluhyvinvointiin. (Carter, McGee, Taylor & Williams 2007; Lemma ym. 2014.) Vanhemmat voivat edistää lastensa sosiaalisia taitoja sekä luoda sosiaalisia taitoja tukevan ympäristön. Vanhempien hyvät sosiaaliset taidot ja suhteet ovat yhteydessä lapsen sosiaalisiin taitoihin sekä taitoihin luoda sosiaalisia suhteita. (Mikami, Jack, Emeh & Stephens 2010.) Vanhemmat voivat edistää lastensa kouluhyvinvointia tarjoamalla heille sosiaalista tukea. Vanhemmat voivat osoittaa positiivista asennetta sekä kiinnostusta lastensa koulun käyntiin ja opettajia kohtaan. He voivat tarjota apua ja tukea koulutehtävien tekemisessä ja opinnoissa. Kouluun liittyvä vanhempien antama tuki riippuu vanhempien voimavaroista ja taustasta. Kaikilla vanhemmilla ei ole mahdollisuutta tarjota parasta mahdollista tukea lapsilleen koulun käyntiin. Eriarvoisuus vanhempien antamalla sosiaalisella tuella voi olla yksi tekijä, joka aiheuttaa eriarvoisuutta koulussa. Sosioekonomisen eriarvoisuuden vaikutus on todistettu useimmissa länsimaissa terveydessä, hyvinvoinnissa sekä koulumenestyksessä. (Danielsen ym. 2009.)

Kouluympäristöllä on suuri merkitys oppilaan hyvinvoinnille ja sen edistämiseksi (Ochieng 2010; Puolakka ym. 2014). Hyvinvointia edistävät hyvät fyysiset olosuhteet, kuten koulurakennuksen kunto ja välituntitilojen viihtyvyys (Puolakka 2013). Kouluhyvinvointiin vaikuttavat lisäksi opetussuunnitelma, opetusmenetelmät (Ochieng 2010; Puolakka ym. 2014), koulumenestys, ikä, sukupuoli, tuen saaminen, turvallisuuden tunne, oikeudenmukaisuus, koulutyön määrä sekä koettu kiusaaminen. (Lohre, Lydersen & Vatten 2010; Palsdottir ym. 2012). Yksilöllisyys opetuksessa on mielenterveyttä edistävä tekijä (Puolakka ym. 2014). Opettajat voivat edistää oppilaiden hyvinvointia kuuntelemalla heitä, antamalla heille tukea, tukemalla heidän kasvamistaan, auttamalla heitä ongelmatilanteissa sekä opetuksessa käyttämällä eri opetusmenetelmiä. (Graham ym. 2015.) Opetuksessa nähdään tärkeäksi yksilöllisyys ja joustavuus (Puolakka 2013).

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä korostetaan. Yhteistyötä vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia voidaan edistää. (John-Akinola & Gabhainn 2014a; Puolakka ym. 2014; Sormunen ym. 2011.) Oppilaiden erilaisten kotitaustojen vuoksi koulussa korostetaan syrjäytymisen vastaista toimintaa ja tasa-arvoa. Yhteistyötä kodin ja koulun välillä voidaan tukea uusilla muodoilla, kuten vanhempien osallistumis- ja toimintamahdollisuuksilla.

Vanhemmilla on toive aktiivisemmasta yhteydenpidosta koulun kanssa. Vanhemmat voivat tukea lastensa kehitystä ja hyvinvointia koulussa. Vanhempien ja lasten yhteinen aika sekä kodin ja koulun välinen monipuolinen yhteistyö ovat merkittävä tuki lasten ja nuorten kasvussa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa. (Janhunen 2013.)

2.2 Koulukiusaaminen

Koulukiusaaminen on kansainvälinen ilmiö ja aiheuttaa oppilaille pahoinvointia niin henkisesti kuin fyysisestikin. (Gini & Bozzoli 2009; Letendre ym. 2016.) Kiusaaminen voi aiheuttaa vatsa- ja pääkipua (Lohre, Lydersen, Paulsen, Maehle & Vatten 2011) sekä turvattomuutta, masennusta, yksinäisyyttä, eristäytyneisyyttä, stressiä, unettomuutta ja itsemurha-ajatuksia. Kiusaaminen voi alentaa itsetuntoa ja itsearvostusta. (Boulton ym. 2009; Gini & Pozzoli 2009; Letendre ym. 2016.) Koulukiusaamisella on useita muotoja. Se voi olla fyysistä, henkistä, sanallista (Boulton ym. 2009; Salehi, Patel, Taghavi & Pooravari 2016) tai sosiaalista eristämistä. (Boulton ym. 2009). Nykypäivänä uusi, kansainvälisestikin voimakkaasti lisääntyvä kiusaamisen muoto on nettikiusaaminen. Netti- tai verkkokiusaamista esiintyy kännykän tai Internetin välityksellä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, blogeissa ja sähköpostin välityksellä. (Buelga, Cava, Musitu & Torralba 2015; Heiman & Olenik-Shemesh 2013.)

Kaksikymmentä prosenttia lapsista on joskus kokenut kiusaamista koulussa (Boulton ym. 2009; Gini & Pozzoli 2009; Letendre ym. 2016; Lohre ym. 2011) ja viikoittain kiusaamista on kokenut neljä prosenttia (Lohre ym. 2011). Koulukiusatuksi joutumisen kansainvälisessä vertailussa Suomi sijoittuu puolivälin paikkeille kaikissa ikäryhmissä. Pohjoismaista Suomessa esiintyi eniten kiusaamista kaikissa ikäluokissa. 11-vuotiaista Suomessa kiusatuksi joutui noin kolmannes, Norjassa 30 prosenttia, Tanskassa ja Islannissa 25 ja Ruotsissa 15 prosenttia. Kuusi prosenttia suomalaisista oppilaista on kokenut kiusaamista vähintään kerran viikossa. (Kämppi ym. 2012.) PISA (2015) -tutkimuksen mukaan OECD-maissa keskimäärin 18,7 prosenttia oppilaista on kokenut kiusaamista vähintään muutaman kerran kuukaudessa. Vastaava luku Suomessa on 16,9 prosenttia. (OECD 2017.)

Kiusaamisella on useita negatiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten kouluhyvinvointiin. Kiusaamista ei kuitenkaan tapahdu ainoastaan koulussa vaan myös kotona ja kotiympäristössä.

Vanhempien käyttäytyminen on yhteydessä lasten käyttäytymiseen. Keskeisimmät syyt kiusaamiselle on yhdistetty perhetaustaan, taloudellisiin ja sosiaalisiin olosuhteisiin sekä perheympäristöön. Hyvillä sosiaalisilla suhteilla vanhempien ja lasten välillä voidaan ehkäistä kiusaamista. (Salehi ym. 2016.)

2.3 Tiedonhaku

Tiedonhaku toteutettiin CINAHL, Medline, ERIC ja Medic -tietokannoista vapaasanahauulla. Koehakujen jälkeen suuresta hakutuloksesta johtuen tietokantarajauksiin valittiin vuosirajaus 2013 – 2018. Medic -tietokannassa käytettiin vuosirajauksia 2008 – 2018. Muita tietokantarajauksia oli englannin kieli. Hakusanat olivat: well being, well-being, pupil, student, students, parent, parents, school, schools hieman vaihdellen tietokannoittain (Taulukko 1). Tutkimuksen tarkoitus ohjasi tiedonhakua. Sisäänottokriteereinä olivat vertaisarvioitu tutkimusartikkeli, vastaa tutkimuskysymykseen, tiivistelmä ja kokoteksti saatavilla ja vanhempien näkökulma. Artikkeleita saatiin kuusi. Manuaalihakua toteutettiin artikkelien lähdeluetteloista ja lisäksi etsittiin aihetta koskevia väitöskirjoja, artikkeleita ja raportteja. Tutkimukseen otettiin mukaan manuaalihauulla 36 teosta.

Taulukko 1. Tiedonhaku

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Tulos	Valitut artikkelit
CINAHL (Ebsco)	well being, well-being, pupil, student, students, school, schools	peer reviewed english language 2013–2018	308	2
Medline (Ebsco)	well being, well-being, pupil, student, students, school, schools	english language 2013–2018 age: 6–12, 13–18	415	1
ERIC (ProQuest)	well being, well-being, pupil, student, students, parent, parents	peer reviewed english language 2013–2018	245	1
ERIC (ProQuest)	well being, well-being, pupil, student, students, school, schools	peer reviewed, english language, 2013–2018 Education level: Elementary education, Elementary secondary education	474	2
Medic	well-being, wellbeing, health, student, pupil, school	2008–2018	81	0
Yhteensä			1523	6

2.4 Aikaisempia tutkimuksia vanhempien näkemyksistä kouluhyvinvoinnista

Vanhempien näkemyksen mukaan kouluhyvinvointia edistävät hyvät sosiaaliset suhteet (Puolakka 2014), sosiaaliset taidot, kahden vanhemman perhe, perheen korkeat tulot, lapsen hyvä itsetunto sekä kiusaamiseen puuttuminen. Kouluhyvinvointia heikentävät koulukiusaaminen, heikot sosiaaliset taidot, yksinhuoltajaperhe, vanhempien stressi, ongelmat kotona, vanhempien matalat odotukset lapseltaan sekä huonot suhteet opettajiin ja koulukavereihin. Mitä enemmän lapsella on ongelmia, sitä heikompi on hyvinvointi. (Cefai & Camilleri 2015.)

Vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä koulun kulttuuriin ja fyysiseen kouluympäristöön. Suurin osa vanhemmista uskoo opettajien antavan tukea oppilaille eri tilanteissa. Kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen laatuun ollaan tyytyväisiä. (Meier & Lemmer 2015.) Kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä vanhempien osallistuminen ja sitoutuminen lastensa koulunkäyntiin nähdään erittäin tärkeänä hyvinvoinnin edistämiseksi. Osa vanhemmista toivoisi koulujen ottavan vanhemmat enemmän mukaan lastensa koulunkäyntiin sekä toivoivat enemmän kommunikaatiota opettajien kanssa. (John-Akinola & Gabhainn 2014a; John-Akinola & Gabhainn 2014b.) Suomessa vanhempien näkemyksen mukaan kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää oppilaiden hyvinvoinnille. Vanhempainiltoja pidetään tärkeänä (Puolakka ym. 2014; Sormunen ym. 2011). Vanhemmista 90 prosenttia pitää tärkeänä opettajien ja vanhempien henkilökohtaisia tapaamisia. Koulun ilmapiiriä pidetään myös tärkeänä hyvinvoinnille. (Sormunen ym. 2011.) Vanhemmat haluaisivat myös yhteistyötä koulujen terveydenhuollon kanssa. Yhteistyö vanhempien ja kouluterveydenhuollon välillä on tärkeä tekijä oppilaiden hyvinvoinnin edistämisessä. (Mäenpää & Åstedt-Kurki 2008.)

Vanhemmat ovat huolissaan kiusaamisesta koulussa ja heidän näkemyksen mukaan kiusaamiseen tulisi puuttua enemmän (Meier & Lemmer 2015). Suomessa vanhempien arvioiden mukaan noin 20 prosenttia lapsista oli joskus kokenut kiusaamista koulussa tai koulumatkoilla. Kymmenen prosenttia vanhemmista ilmoitti, että kiusaaminen ei ollut loppunut siihen puuttumisen jälkeen ja lähes viidesosan vanhempien mukaan heille ei ollut kerrottu lapsensa kiusaamisesta. Noin kymmenen prosenttia oli tyytymättömiä koulujen toimintatapoihin, joilla ehkäistään kiusaamista ja puututaan siihen. (Kanste, Halme & Perälä

2016.) Koulukiusaaminen, sen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen ovat vanhempien mukaan tärkeä aihe, mihin tulee kiinnittää huomiota (Metso 2013; Metso 2015).

Suomessa vanhemmat ovat huolissaan kouluihin kohdistuvien säästöjen vaikutuksista. Yläkoulun toimintakulttuurin tulisi vahvistaa enemmän oppilaiden hyvinvointia. Erityistä tukea tarvitsevien kouluhyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Koulun tiloja ja pihoja voisi uudistaa viihtyisämmäksi sekä oppilaiden ja vanhempien osallisuutta kouluyhteisössä tulisi lisätä. (Metso 2013; Metso 2015.) Vanhemmat pitävät maksutonta ja lämmintä kouluruokaa tärkeänä hyvinvoinnille (Puolakka 2013).

Vanhempien mukaan opetussuunnitelmassa tulisi huomioida myös sellaisia oppilaita, joilla on taipumusta käytännönaineisiin teoreettisten aineiden sijaan. Vanhempien mukaan hyvinvointia voitaisiin myös vahvistaa opetuksen yksilöllisyydellä ja joustavuudella sekä oppilaita osallistavilla opetusmenetelmillä (Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014.)

3. TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYS

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistavista tekijöistä.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan lisätä opettajien ja koulun muun henkilöstön sekä vanhempien ja oppilaiden ymmärrystä vanhempien näkemyksistä oppilaiden kouluhyvinvoinnista. Tuloksia voidaan hyödyntää vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia koulun arjessa.

Tutkimuskysymyksenä on:

Mitkä tekijät vahvistavat vanhempien mielestä oppilaiden kouluhyvinvointia?

4. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, koska haluttiin kuvata vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvoinnista. Laadullista tutkimusta käytetään, kun pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä, sen merkityksiä sekä, kun halutaan tutkia ihmisen näkemyksiä, kokemuksia (Holloway & Galvin 2017; Sutton & Austen 2015), asenteita, uskomuksia tai käytöstä (Pathak, Jena & Kalra 2013).

Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tiedonkeruun välineenä suositellaan ihmistä ja aineiston keruussa käytetään usein haastatteluita, havainnointia ja tekstien analyyssejä. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009; Holloway & Galvin 2017). Laadullinen tutkimusprosessi perustuu tutkijan omaan tulkintaan sekä yhdistämis- ja luokittelemisvalmiuksiin. (Sutton & Austen 2015).

Tässä tutkimuksessa aineiston keruussa vanhemmat olivat vastanneet kirjallisesti avoimeen kysymykseen. Analysoimalla vanhempien avoimia vastauksia selvitettiin heidän näkemyksiään oppilaiden kouluhyvinvoinnista.

4.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona oli Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Oppilas ja opiskelijahuolto ja sen johtaminen -tutkimushankkeen vuonna 2013 keräämä aineisto. Hanke on toteutettu yhteistyössä Opetushallituksen, Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Suomen peruskoulujen viidesluokkalaiset oppilaat ja heidän vanhempansa ja heidän näkemyksiään selvitettiin hyvinvoinnista, palveluista ja kouluyhteisöstä. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella viidesluokkalaisten vanhemmilta maaliskuun ja kesäkuun 2013 välisenä aikana koko maasta Ahvenanmaata lukuun ottamatta. (Kante ym. 2016.) Tämän tutkimuksen kohderyhmänä olivat Suomen perusopetuksen koulujen viidesluokkalaisten oppilaiden vanhemmat tai huoltajat.

Jokaisesta Suomen kunnasta oli valittu oppilasmäärältään suurin suomenkielinen koulu perustuen 2012 kuntajakoon ja Tilastokeskuksen oppilaitosrekisteriin. Tutkimukseen mukaan tulivat perus- ja yhtenäiskoulut, valtion ja kuntien koulut sekä erityiskoulut. Tutkimuksen ulkopuolelle jätettiin ruotsinkieliset koulut ja ulkomailla olevat koulut. Kysely lähetettiin 315 kuntaan, joista jokaisesta otettiin tutkimukseen mukaan yksi perusopetuksen koulu ja jokaisesta koulusta satunnaisesti yksi viides luokka. Vanhempien vastauksia saatiin 255 kunnasta, jolloin kuntakohtaiseksi peitoksi muodostui 81 prosenttia. Perusjoukkoon kuului yksi viides luokka jokaisesta kunnasta. Vanhempien vastauksia saatiin yhteensä 1626, joista 86 prosenttia oli äitejä, isiä kahdeksan prosenttia ja vanhemmat vastasivat yhdessä kuudessa prosentissa vastauksista. Kolme vanhempaa vastasi paperilomakkeella, loput sähköisellä lomakkeella. (Kanste ym. 2016.)

Tämän tutkimuksen aineisto koostuu viidesluokkalaisten vanhempien (n=1626) kirjoittamista vastauksista avoimeen kysymykseen: ”Mitkä kolme asiaa tekisivät koulusta paremman paikan?” (Kanste ym. 2016.)

Koulut jakoivat tiedotteen ja suostumuslomakkeen oppilaille ja vanhemmille. Vanhempien tiedotteessa oli vastauslinkki, käyttäjätunnus ja salasana. Vanhemmat saivat Wilman tai muun sähköisen järjestelmän kautta viestin, jossa tiedotettiin tutkimuksesta. Vastaaminen oli vapaaehtoista sekä oppilaille että vanhemmille. (Kanste ym. 2016.)

4.3 Aineiston analyysi

Tutkimusaineisto analysoitiin induktiivisella eli aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jota käytetään yhtenä laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmänä (Kyngäs, Elo, Pölkki, Kääriäinen & Kanste 2011). Sisällönanalyysin tavoitteena on tuottaa tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä kerätyn aineiston avulla (Bengtsson 2016; Vaismoradi, Turunen & Bondas 2013) ja saada aineistosta kuvaus tiivistetyssä muodossa (Elo & Kyngäs 2008). Sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn, jossa edetään empiirisestä aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä (Bengtsson 2016; Tuomi & Sarajärvi 2009).

Bengtssonin (2016) mukaan sisällönanalyysi jaetaan neljään vaiheeseen: kokonaiskuvan luominen aineistosta, aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja luokittelu sekä raportointi. Elon ja

Kynkään (2008) mukaan sisällönanalyysi jaetaan kolmeen vaiheeseen: valmistelu, järjestäminen ja raportointi. Aluksi aineistoa luetaan läpi, jotta siitä muodostuu tutkijalle kokonaiskuva. Tämän jälkeen valitaan analyysiyksikkö. Aineisto pilkotaan osiin, etsien samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia (Bengtsson 2016; Sutton & Austen 2015). Tämän tutkimuksen analyysia ohjasi tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys. Analyysiyksiköksi valittiin sanat ja lyhyet lauseet. Aineistoa luettiin aluksi läpi, jonka jälkeen aineistosta etsittiin tutkimuskysymykseen vastaavia alkuperäisilmaisuja. Alkuperäinen aineisto oli IBM SPSS -tiedostossa, josta poimittiin kaikki alkuperäisilmaukset erilliseen Word-tiedoston taulukkoon, jonka jälkeen alkuperäisilmaukset pelkistettiin. Alkuperäisilmaisuja muodostui 1106 ja pelkistyyksiä 3225. Pelkistykset tehtiin mahdollisimman tarkasti niin, että alkuperäinen informaatio säilyi ja että pelkistys vastasi tutkimuskysymykseen. Esimerkki induktiivisen analyysin etenemisestä on esitetty taulukossa kaksi.

TAULUKKO 2. Esimerkki induktiivisen analyysin etenemisestä

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
<i>"...annettaisiin herkemmin tukiopetusta"</i>	Helpommin tukiopetusta	Eriyisopetuksen järjestäminen	Koulunkäynnin tuki
<i>"Kaikki ongelmalapset sijoitettaisiin omiin luokkiinsa"</i>	Ongelmia aiheuttavat lapset omaan luokkaan		
<i>"Eriyisvaikeuksista kärsiville oppilaille tarjottaisiin tutkimuspalveluita, moniammatillista tukea"</i>	Enemmän tukea erityisvaikeuksista kärsiville oppilaille		
<i>"Vilkkaat lapset omiin luokkiinsa"</i>	Vilkkaat lapset omaan luokkaan		
<i>"...lopettaa liialliset integraatiot - erityisluokkiakin tarvitaan"</i>	Lopetetaan liialliset integraatiot	Eriyisluokkia tarvitaan	
<i>"Eriyistä tukea ja kasvatusta tarvitseville lapsille ja nuorille pienryhmiä"</i>	Pienryhmät erityistä tukea tarvitseville		
<i>"Eriyistukea tarvitseville oppilaille omat ohjaajat"</i>	Omat ohjaajat erityistä tukea tarvitseville		
<i>"Eriyistä tukea tarvitsevat oppilaat omille luokille"</i>	Omat luokat erityistä tukea tarvitseville		
<i>"Eriyisluokat takaisin ja erityisoppilaille riittävästi avustajia"</i>	Eriyisluokat takaisin. Avustajia erityisoppilaille		
<i>"Ja ettei jaoteltaisi vilttejä ja ns. kiltejä omiin luokkaryhmiin"</i>	Ei erityisiä ryhmiä viltkaammille oppilaille		

Induktiivisessa sisällönanalyysissä luokat muodostetaan yhdistelemällä ja vertailemalla samankaltaisia merkityksiä ja niille annetaan niiden sisältöä kuvaava nimi. (Bengtsson 2016; Holloway & Galvin 2017; Sutton & Austen 2015.) Tässä tutkimuksessa pelkistyyksiä vertailtiin ja niistä etsittiin yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Samankaltaiset pelkistykset ryhmiteltiin

alaluokiksi. Alaluokkia muodostui yhteensä 33. Alaluokille annettiin pelkistyskäsiä kuvaava nimi, joka vastaa tutkimuskysymykseen. Esimerkki yhden alaluokan muodostamisesta on esitetty taulukossa kolme.

TAULUKKO 3. Esimerkki yhden alaluokan muodostamisesta

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka
Koulukiusaamisen loppuminen	Koulukiusaamisen loppuminen
Ei syrjintää	
Ei pilkkaamista	
Ei tönimistä	
Ei kampituksia	
Ei nimittelyä	
Ei sotketa toisen tavaroita	
Ei oppilaiden tavaroiden rikkomista	
Ei varastamista	
Ei tarvitsisi pelätä	
Ei varastelua	
Ei vähättelyä	
Ei joukosta poissulkemista	
Koulukiusaamisen vähentäminen	
Keinoja koulukiusaamisen vähentämiseksi	

Sisällönanalyysissa alaluokkia yhdistetään ja niistä muodostetaan yläluokkia (Bengtsson 2016; Holloway & Galvin 2017). Aineisto tiivistetään kokonaisuudeksi, joka vastaa tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimuskysymykseen. (Elo & Kyngäs 2008; Kylmä & Juvakka 2007.) Tässä tutkimuksessa samansisältöiset alaluokat luokiteltiin edelleen yläluokiksi ja nimettiin. Alaluokista muodostettiin yhdeksän yläluokkaa, jotka vastaavat tutkimuskysymykseen. Esimerkki yhden yläluokan muodostamisesta on esitetty taulukossa neljä.

TAULUKKO 4. Esimerkki yhden yläluokan muodostamisesta

Alaluokka	Yläluokka
Työrauha	Monipuolinen oppimisympäristö
Joustavat opetusmenetelmät	
Oppiaineiden monipuolisuus ja valinnaisuus	
Oppilaslähtöisyys	
Kannustava ja hyvä ilmapiiri luokassa	
Arvioinnin ja palautteen antamisen kehittäminen	

5. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistivat vanhempien näkemysten mukaan koulukiusaamisen lopettaminen, koulun henkilökunnan lisääminen, ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat, monipuolinen oppimisympäristö, koulunkäynnin tuki, monipuolinen kouluruoka, hyvä fyysinen kouluympäristö, yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä sekä koulun muun toiminnan kehittäminen (Taulukko 5).

TAULUKKO 5. Oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistavat tekijät

Yläluokka	Alaluokka
KOULUKIUSAAMISEN LOPETTAMINEN	Koulukiusaamisen loppuminen
	Koulukiusaamiseen puuttuminen
	Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy
	Turvallisuuden lisääminen
KOULUN HENKILÖKUNNAN LISÄÄMINEN	Pienemmät opetusryhmät
	Opettajien ja kouluavustajien lisääminen
	Valvonnan lisääminen
AMMATTITAITOISET JA MOTIVOITUNEET OPETTAJAT	Vakituiset ja pätevät opettajat
	Opettajan auktoriteetti ja sääntöjen noudattaminen
	Tasapuolisia ja motivoituneita opettajia
	Oppilaiden tasa-arvoinen ja yksilöllinen kohtelu
MONIPUOLINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ	Työrauha
	Joustavat opetusmenetelmät
	Oppiaineiden monipuolisuus ja valinnaisuus
	Oppilaslähtöisyys
	Kannustava ja hyvä ilmapiiri luokassa
KOULUNKÄYNNIN TUKI	Arvioinnin ja palautteen antamisen kehittäminen
	Opetuksen eriyttäminen
	Erytisopetuksen järjestäminen
	Oppilaan sosiaalinen tukeminen
	Toimiva oppilashuolto
MONIPUOLINEN KOULURUOKA	Resurssien lisääminen
	Laadukkaampi kouluruoka
	Monipuolisempaa koululla valmistettua ruokaa
HYVÄ FYYSSINEN KOULUYMPÄRISTÖ	Mahdollisuus välipalaan
	Puhdas sisäilma
	Suuremmat ja viihtyisämmät sisätilat
YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN KODIN JA KOULUN VÄLILLÄ	Viihtyisämpi ja monipuolisempi piha-alue
	Yhteistyön lisääminen
	Yhteydenpidon ja tiedottamisen lisääminen
KOULUN MUUN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	Yhteisten tapahtumien järjestäminen
	Koulun kerho- ja harrastustoiminnan kehittäminen
	Kouluamun alkamisen siirtäminen ja koulukuljetuksen kehittäminen

5.1 Koulukiusaamisen lopettaminen

Koulukiusaamisen lopettaminen tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan koulukiusaamisen loppumista, koulukiusaamiseen puuttumista, koulukiusaamisen ennaltaehkäisemistä sekä turvallisuuden lisäämistä.

Koulukiusaamisen loppuminen oli vanhempien näkemysten mukaan yleinen tekijä kouluhyvinvoinnin vahvistamisessa. Kiusaamisen loppuminen tarkoitti kaiken kiusaamiseen liittyvän toiminnan loppumista. Fyysisen koulukiusaamisen loppuminen sisälsi mm. tönimisen, tavaroiden rikkomisen ja kampituksien loppumisen. Henkisen koulukiusaamisen loppuminen sisälsi syrjinnän, pilkkaamisen, nimittelyn ja vähättelyn loppumisen. Vanhemmat toivoivat, että oppilaiden ei tarvitsisi pelätä eivätkä oppilaat sulkisi toisiaan pois joukosta. Koulukiusaamisen vähentymisen katsottiin vahvistavan hyvinvointia. Vanhemmat halusivat lisää keinoja kiusaamisen vähentämiseksi.

”Kaikenlainen kiusaaminen (ruumiillinen ja myös henkinen) saataisiin kitkettyä koulusta.”

”Eikä koulussa tulisi kenenkään joutua pelkäämään levottomuutta tai aggressiivisuutta.”

Koulukiusaamiseen puuttuminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Vanhemmat halusivat välitöntä ja tehokasta toimintaa sekä lisää keinoja kiusaamiseen puuttumiseen. Vakava suhtautuminen kiusaamiseen, oppilaiden huomiointi sekä oppilaiden välitön avun saanti kiusaamistilanteessa vahvisti hyvinvointia. Vanhemmat toivoivat tiedottamista kotiin kiusaamistilanteesta. Kiusaajille ehdotettiin konkreettisia seurauksia, kuten koulusta erottamista.

”Ankarampaa puuttumista kiusaamiseen.”

”Kiusaamiset, ne pienetkin, joihin opettaja on joutunut puuttumaan, vaikka vain puhuttelemalla, tulisivat heti kotiin tiedoksi...ettei pienet kiusaamiset muuttuisi suuremmiksi.”

”Kiusaamistapauksissa kiusaajan erottaminen koulusta tai siirtäminen toiseen kouluun niin ettei uhriksi joutunut joudu kärsimään.”

Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Koulukiusaamisen ennaltaehkäisemisen toivottiin olevan tehokkaampaa. Vanhempien mukaan koulukiusaamista voitiin ennaltaehkäistä tehokkaammalla valvonnalla, kiusaamisesta keskustelemalla sekä konkreettisella estämisellä. KiVa Koulu -ohjelman (Kiusaamisen vastainen koulu) käyttöönottoa ehdotettiin myös.

”Kiusaamisen nollatoleranssia eli aikuisten tietoista ja pitkäjänteistä paneutumista kiusaamista ennaltaehkäiseviin keinoihin.”

”Kiusaamisongelmaa on ollut nuoremmalla pojalla: opettajat valvomaan myös luokkiin siirtymistä.”

Turvallisuuden lisääminen tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan turvallista kouluympäristöä, turvallista koulupäivää ja koulumatkaa. Koulun ilmapiiriin toivottiin olevan turvallinen.

”Kaikilla hyvä ja turvallinen olla.”

”Turvallisuuden tunne koulussa lisääntyisi.”

5.2 Koulun henkilökunnan lisääminen

Koulun henkilökunnan lisääminen tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan pienempiä opetusryhmiä, opettajien ja kouluavustajien sekä valvonnan lisäämistä.

Pienemmät opetusryhmät oli tämän tutkimuksen mukaan vanhempien yleisin toive kouluhyvinvointia vahvistavista tekijöistä. Pienemmät opetusryhmät tarkoitti pienempiä luokkakokoja. Vanhemmat toivoivat lisäksi inhimillisiä ja sopivan kokoisia luokkakokoja. Myös koulun ja koko oppilasmäärän haluttiin olevan pienempi.

”Luokkakoot sopivia, ei saa olla paljon yli 20 oppilasta!”

”Riittävän pieni opetusryhmä, jotta apua voi saada yksilöllisesti.”

Opettajien ja kouluavustajien lisääminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Kouluavustajien saaminen jokaiseen luokkaan ja opetusryhmään nähtiin hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Kouluavustajia toivottiin erityistuen tarpeessa oleville oppilaille sekä maahanmuuttajille. Kouluavustajien haluttiin olevan päteviä. Osa vanhemmista toivoi miesopettajia lisää.

”Enemmän aikuisia suhteessa lapsiin, eli pienemmät ryhmät ja/tai enemmän avustajia.”

”Enemmän henkilökuntaa, varsinkin avustajia erityislapsille ja maahanmuuttajille, jotka on integroitu tavallisiin, isoihin opetusryhmiin.”

Valvonnan lisääminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Valvonnan lisääminen tarkoitti toimivampaa ja tehokkaampaa valvontaa koulupäiviin, mutta yleisemmin välitunneille. Välitunneille toivottiin enemmän valvontaa sekä lisäksi ohjattua toimintaa, kuten liikunnanohjausta.

”Välituntivalvontaa siten, että välkällä valvojat osallistuisi lasten peleihin.”

”Enemmän valvontaa koulupäiviin.”

5.3 Ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat

Ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat tarkoittivat vanhempien näkemysten mukaan vakituisia ja päteviä opettajia, opettajan auktoriteettia ja sääntöjen noudattamista, tasapuolisia ja motivoituneita opettajia sekä oppilaiden tasa-arvoista ja yksilöllistä kohtelua.

Vakituiset ja pätevät opettajat nähtiin vanhempien mukaan kouluhyvinvointia vahvistavana tekijänä. Vakituiset opettajat tarkoittivat saman opettajan pysyvyyttä. Opettajille ei haluttu

lomautuksia. Pätevä opettaja tarkoitti koulutettua ja ammattitaitoista opettajaa. Myös sijaisten toivottiin olevan koulutettuja ja päteviä. Osa vanhemmista halusi opettajille lisää koulutusta, työnohjausta sekä tukea jaksamiseen. Osa vanhemmista kuitenkin ehdotti, että opettajille järjestettäisiin työnkiertoa.

”Sama opettaja pysyisi koko ala-asteen ajan.”

”Koulutuksen saaneita vakituisia opettajia.”

Opettajan auktoriteetti ja sääntöjen noudattaminen nähtiin vanhempien mukaan vahvistavan kouluhyvinvointia. Opettajille toivottiin enemmän auktoriteettia ja mahdollisuuksia järjestyksen ylläpitämiseen sekä enemmän keinoja puuttua epäkohtiin, huonoon käytökseen ja ongelmatilanteisiin. Vanhempien mukaan kovempi kuri koulussa vahvisti hyvinvointia. Opettajille toivottiin lisäksi rohkeutta ja jaksamista puuttua epäkohtiin. Väärin toimimisen kieltäminen ja ongelmien selvittäminen keskustelemalla katsottiin vahvistavan hyvinvointia. Vanhempien näkemysten mukaan opettajien kunnioittaminen, arvostaminen ja sääntöjen noudattaminen vahvistivat hyvinvointia. Vanhemmat toivoivat lisäksi parempia käytöstapoja oppilailta.

”Opettajille enemmän mahdollisuuksia toimia, nyt kun tuntuu, että mitään kurinpitotoimenpiteitä ei saa tehdä eri lakien kieltäessä.”

”Kuri, kunnioitus ja käytöstavat, voisi mennä ajassa taaksepäin, ne ovat asioita, jotka kantavat elämässä, mutta nykyaikana eivät toimi.”

Tasapuoliset ja motivoituneet opettajat vahvistivat vanhempien näkemyksen mukaan kouluhyvinvointia. Opettajien positiivisten luonteenpiirteiden, kuten kannustavuus, oikeudenmukaisuus, empaattisuus, kärsivällisyys, sitoutuneisuus sekä luotettavuus katsottiin vahvistavan hyvinvointia. Opettajien toivottiin tekevän opiskelusta innostavaa, osallistuvan lasten kasvatukseen sekä motivoivan poikia koulutyöhön. Opettajien haluttiin käyttäytyvän esimerkillisesti oppilaille eikä negatiivista käytöstä, kuten huutamista, aggressiivisuutta ja väkivaltaisuutta hyväksyty.

”Hyviä, motivoituneita opettajia, jotka nauttivat työstänsä.”

”Mukavat, reilut, tasapuoliset opettajat.”

Oppilaiden tasa-arvoinen ja yksilöllinen kohtelu olivat vanhempien näkemysten mukaan yleinen hyvinvointia vahvistava tekijä. Sillä tarkoitettiin kaikkien oppilaiden tasapuolista, oikeudenmukaista ja samanarvoista kohtelua taustasta riippumatta. Vanhemmat halusivat, että oppilaita kunnioitetaan ja arvostetaan omana itsenään. Jokaisen toivottiin saavan yksilöllistä huomiointia. Perhetaustan, varallisuuden ja ulkonäön ei toivottu vaikuttavan oppilaan kohteluun. Eriarvoisuus haluttiin poistaa.

Suvaitsevaisuus oli vanhempien mukaan yleinen hyvinvointia vahvistava tekijä. Erilaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen nähtiin hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Erilaisuus toivottiin koettavan rikkautena. Vanhemmat halusivat oppilaiden eri uskontojen, arvojen ja elämäntattomuksen huomioimista.

”Tasa-arvoinen kohtelu kaikkia oppilaita kohtaan, kaikilta opettajilta... Arvostetaan oppilasta omana itsenä eikä arvioida häntä hänen oppimistuloksien mukaan.”

”Suvaitsevaisuutta, erilaisuuden hyväksymistä, toistemme arvostamista.”

5.4 Monipuolinen oppimisympäristö

Monipuolinen oppimisympäristö tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan työrauhaa, joustavia opetusmenetelmiä, oppiaineiden monipuolisuutta ja valinnaisuutta sekä oppilaslähtöisyyttä. Monipuolinen oppimisympäristö tarkoitti myös kannustavaa ja hyvää luokan ilmapiiriä sekä arvioinnin ja palautteen antamisen kehittämistä.

Työrauha luokassa oli vanhempien mukaan yleinen tekijä kouluhyvinvoinnin vahvistamisessa. Työrauhalla tarkoitettiin opiskelurauhaa sekä rauhallista oppimisympäristöä. Opettajille toivottiin lisää keinoja ja mahdollisuuksia ylläpitää työrauhaa sekä tehokkaita ja konkreettisia keinoja puuttua häiriökäyttäytymisen. Työrauhaa häiritsevät oppilaat haluttiin pois yleisopetusryhmistä. Häiriötä aiheuttaville oppilaille ehdotettiin yksilöohjausta ja erityisopetusta.

”Opettajille paremmat mahdollisuudet ja keinot puuttua häiritsevään käyttäytymiseen ja työrauhan rikkomiseen.”

”Opettajille enemmän valtaa poistaa häiriötekijät tunneilta.”

Joustavat opetusmenetelmät tarkoittivat vanhempien näkemysten mukaan monipuolisempia, luovia ja nykyaikaisempia opetusmenetelmiä. Oppimisympäristöjen toivottiin olevan monipuolisia ja toiminnallisia. Opetukseen haluttiin enemmän yksilöllisyyttä, vuorovaikutusta sekä erilaisten oppimistyylien huomioimista. Teoriaopetuksen sijaan toivottiin käytännönläheistä opetusta, yhdessä tekemistä, tekemällä oppimista ja toiminnallista opetusta. Yhteistoiminnallista oppimista sekä ryhmä- ja paritöitä haluttiin myös lisää.

Vanhempien mukaan rauhallisempi opiskelutahti ja pienempi määrä läksyjä vahvistivat hyvinvointia. Uusien asioiden oppimiselle haluttiin lisää aikaa. Opetusmateriaalien toivottiin olevan monimuotoisia, ajantasaisia ja selkeitä. Teknologiaa ehdotettiin käytettävän enemmän opetuksessa.

”Lapsen kokemuksellinen ja osallistavampi oppiminen pääasialliseksi opetusmenetelmäksi.”

”Lapsi otettaisiin entistä enemmän huomioon yksilönä, pois oppikirjakeskeisyydestä ja oppitunneilla käyttöön konstruktivismin nojaavaa opetusta.”

Oppiaineiden monipuolisuus ja valinnaisuus vahvistivat vanhempien näkemysten mukaan hyvinvointia. Liikuntatuntien lisääminen oli yleinen tekijä kouluhyvinvoinnin vahvistamisessa. Oppilaslähtöisyys, vaihtelevat liikuntatunnit, oppilaiden vaikutusmahdollisuudet ja valinnanvapaus liikuntatunneilla vahvistivat vanhempien mukaan hyvinvointia. Liikuntavälineiden toivottiin olevan parempia ja monipuolisempia. Kilpailut ja tulosten mittaaminen haluttiin jätettävän koululiikunnan ulkopuolelle. Osa vanhemmista ehdotti välituntitoimintaan lisää liikunnallisuutta.

Valinnaisten aineiden määrän lisääminen ja niiden monipuolisuus nähtiin vanhempien mukaan hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Kielten opiskelumahdollisuuksia toivottiin enemmän.

Käytännönaineiden opetusta haluttiin lisää, kuten kuvataidetta, musiikkia, käsitöitä ja kotitalouden opetusta.

Elämäntaitojen opetus nähtiin vanhempien mukaan hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Elämäntaitojen opetus sisälsi sosiaalisten taitojen kehittämistä, arvojen, käytöstopojen ja erilaisuuden hyväksymisen opettamista. Opetukseen ehdotettiin lisäksi raittiuskasvatusta, päihde- ja seksuaalivalistusta sekä rikollisuudesta keskustelua.

”Enemmän erilaisia liikuntamuotoja sekä liikunta että välitunneille. Voisi kysyä lapsilta mikä heitä innostaisi ja käyttää heidän toiveitaan.”

”Enemmän mahdollisuuksia valinnaisiin aineisiin sekä mahdollisuudet valita mitä aineita haluaa opiskella (kuten historia, uskonto yms. pakolliset aineet valinnaisiksi). Enemmän taideaineita.”

”Lasten sosiaalisia taitoja kehitettäisiin enemmän, lapsille korostettaisiin rehellisyyden, ahkeruuden ja toisten auttamisen ja huomioon ottamisen tärkeyttä.”

Oppilaslähtöisyys vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Oppilaslähtöisyys tarkoitti oppilaan huomiointia opetuksessa ja päätöksenteossa, oppilaan vahvuuksien, voimavarojen ja mielipiteiden huomioimista sekä oppilaan kuuntelemista. Oppilaslähtöisyyteen kuului opettajakeskeisyydestä luopuminen. Vanhemmat toivoivat oppilaille enemmän vaikutusmahdollisuuksia sekä keskittymistä poikien huomiointiin opetuksessa.

”Lapsen ajatuksia ja ehdotuksia kuunneltaisiin.”

”Koulussa tehtäisiin kaikki päätökset lasten parasta ajatellen. Päätökset perustellaan lapsille.”

Kannustava ja hyvä ilmapiiri luokassa vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Kannustaminen sisälsi positiivisen ja kaikkien tasapuolisen kannustamisen. Vanhemmat halusivat yhteisöllisyyttä ja hyvää yhteishenkeä oppilaille. Hyvä ilmapiiri luokassa

tarkoitti kannustavaa, avointa, iloista ja ystävällistä ilmapiiriä, jossa oppilaat tukevat ja kunnioittavat toisiaan. Hyvään ilmapiiriin sisältyi toisten hyväksyminen.

”Enemmän satsausta yhteishenkeen ja toisista välittämiseen.”

”Koulun ilmapiiri positiiviseksi ja toisia kannustavaksi: yhteisöllisyys kunniaan.”

Arvioinnin ja palautteen antamisen kehittäminen nähtiin vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia vahvistavana tekijänä. Kokeiden järjestämistapaan haluttiin kannustavia ja luovia menetelmiä. Kokeiden ajankohtaan toivottiin muutoksia, kuten niiden tasaisempaa jakautumista lukukaudelle. Kokeita ei haluttu peräkkäisille päiville, eikä vapaapäivien jälkeen. Vanhemmat ehdottivat numeroarvostelusta luopumista alakoulussa.

Vanhemmat toivoivat oppilaiden saavan positiivista palautetta enemmän ja lisäksi vanhemmat halusivat lapsestaan positiivista palautetta esimerkiksi sähköisen tiedotusjärjestelmän, Wilman välityksellä. Palkitseminen hyvästä käytöksestä sekä parhaansa yrittämisestä katsottiin vahvistavan hyvinvointia.

”Lasten koeaikataulun suunnittelua järkevämmäksi (ei tiukkaa koesummaa viimeisen koulukuukauden aikana).”

”Taideaineissa; laulun, käsitöiden ja kuvaamataidon arvostelu numeroilla lannistaa ne vähäisetkin luovat halut mitä lapsella (joka ei ole näissä aineissa lahjakas) voisi olla.”

”Positiivista palautetta enemmän oppilaille sekä vanhemmille. Ei aina Wilman kautta viestiä silloin kun on negatiivista palautetta.”

5.5 Koulunkäynnin tuki

Koulunkäynnin tuki tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan opetuksen eriyttämistä, erityisopetuksen järjestämistä, oppilaan sosiaalista tukemista, toimivaa oppilashuoltoa sekä resurssien lisäämistä.

Opetuksen eriyttäminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Opetuksen eriyttämisellä tarkoitettiin tasoryhmien muodostamista opetuksessa oppilaiden edistyneisyyden mukaan niin, että lahjakkaat oppilaat saisivat paremmat mahdollisuudet edetä opinnoissaan. Lahjakkaille ja edistyneemmille oppilaille haluttiin järjestettävän lisää tukea ja kannustusta sekä lisähaasteita.

”Lasten erilaiset lahjakkuudet ja taipumukset tulisi ottaa paremmin huomioon, eikä tasapäistä kaikkia samaan putkeen.”

”Tasoryhmät - heikommille lisää käytännön aineita erityisesti yläkouluvaiheessa, lahjakkammille parempi mahdollisuus edetä.”

Erityisopetuksen järjestäminen nähtiin vanhempien mukaan kouluhyvinvointia vahvistavana tekijänä. Erityisopetuksen järjestäminen tarkoitti erityis- ja tuettua opetusta yleisopetusryhmässä tai erityisluokassa. Tukea haluttiin lisätä oppimisvaikeuksista kärsiville, sekä muuta erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Tukiopetuksen järjestäminen oppilaille, jotka olivat tilapäisesti jääneet jälkeen opetuksessa, nähtiin hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Erityisluokkia ehdotettiin häiriötä aiheuttaville oppilaille sekä vilkkaille oppilaille.

”Toivon, että erityisoppilaat saisivat tuettua opetusta pienissä erityisluokissa, jotta normaaliluokilla olisi parempi työrauha ja opettaja voisi keskittyä myös hiljaisiin ja kiltteihin oppilaisiin.”

”Lukihäiriöisille oppilaille tukitoimia niin paljon, että olisi mahdollisuus opiskella ”normaaliluokalla” koko peruskouluuika.”

Oppilaiden sosiaalinen tukeminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Oppilaiden sosiaalinen tukeminen tarkoitti tukemista ongelmatilanteissa, jaksamisessa sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Yksinäisyyden vähenemisen nähtiin vahvistavan hyvinvointia. Ystävyys-suhteiden muodostamiseen haluttiin tukea ja jokaiselle oppilaalle toivottiin löytyvän kaveri. Vanhempien mukaan sosiaalista tukea voivat antaa opettajat, vanhemmat ja koulukaverit. Luotettavat ja turvalliset suhteet aikuisiin katsottiin vahvistavan hyvinvointia.

”Opettajille aikaa ja konkreettisia toimintatapoja/keinoja... yksinäisyyden vähentämiseen tai jopa poistamiseen.”

”Syrjäytyneiden ja heikommin oppivien auttaminen ja huomioiminen.”

Toimiva oppilashuolto vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Toimiva oppilashuolto tarkoitti riittävää henkilökuntamäärää oppilashuollossa sekä palveluiden parempaa saavutettavuutta. Oppilashuoltoon kohdennettavat lisäresurssit nähtiin hyvinvointia vahvistavana tekijänä. Oppilaiden toivottiin saavan helpommin terveydenhoitajan, koulupsykologin sekä koulukuraattorin palveluita.

”Jokaiselle koululle oma terveydenhoitaja ja kuraattori, jotka ovat tavattavissa joka koulupäivä.”

”Varmat koulukuraattori ja koulupsykologipalvelut.”

Resursseja lisäämällä vahvistettiin vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Lisää resursseja ehdotettiin opetukseen, erityisopetukseen sekä oppilashuoltoon. Rahaa toivottiin lisää oppilaiden hyväksi, opiskeluvälineisiin, retkien järjestämiseen ja opiskelumateriaaleihin kuten kirjoihin. Vanhemmat toivoivat, että rahaa ei kerättäisi vanhemmilta retkiä varten. Säästötoimenpiteitä ja leikkauksia ei haluttu kohdistettavan kouluun ja opetukseen.

”Opetukseen riittävästi resursseja, myös erityisopetukseen ja tukiopetukseen.”

”Kunnollisia koulukirjoja, eikä toisten repimiä ja sottaamia mistä ei saa selvää.”

5.6 Monipuolisempi kouluruoka

Monipuolisempi kouluruoka tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan laadukkaampaa kouluruokaa, monipuolisempaa koululla valmistettua ruokaa sekä välipalamahdollisuutta.

Laadukkaampi kouluruoka oli vanhempien näkemysten mukaan yleinen hyvinvointia vahvistava tekijä. Laadukkaampi kouluruoka tarkoitti terveellistä ja ravitsevaa ruokaa. Ruuan

haluttiin riittävän kaikille oppilaille ja hyvinvointia vahvistaisi, jos oppilaat saisivat itse annostella ruokansa. Viihtyisän kouluruokalan katsottiin vahvistavan hyvinvointia. Vanhemmat toivoivat lisäksi ruokailulle tarpeeksi aikaa.

”Koulussa olisi hyvää, ravitsevaa ja monipuolista ruokaa ja sitä saisi syödä niin paljon, kun kukin lapsi haluaa.”

”Parantaisin kouluruuan laatua, koska se on pudonnut muutamassa vuodessa alemmas.”

Monipuolisempi koululla valmistettu ruoka vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Ruuan toivottiin olevan monipuolista, maistuvampaa ja vaihtelevaa. Myös erityisruokavaliot haluttiin maukkaammiksi ja ravitsevimiksi. Ruuan valmistuksen koululla nähtiin parantavan kouluruuan laatua ja sitä kautta vahvistavan hyvinvointia. Vanhemmat eivät halunneet valmisruokaa tarjottavan oppilaille. Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet ruokalistan tekemiseen vahvistaisivat vanhempien mukaan hyvinvointia.

”Vanhanajan keittäjät takaisin kouluun tekemään hyvää ja maittavaa ”kotiruokaa”.”

”Koululainen tarvitsee ravitsevaa ruokaa päivällä...eli: leipää näkkärin tilalle, vihanneksia joka kerta, leivän päälle muutakin kuin ”ylähuuli”, hedelmiä joka ruokakerralle ”jälkkäriksi”, marjakiisselitkään eivät varmasti tulisi kalliiksi.”

Mahdollisuus välipalaan vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Välipalamahdollisuutta haluttiin jokaiselle tasapuolisesti ja välipalan toivottiin olevan terveellinen ja maksuton.

”Open pitäisi huolehtia, että oppilaat kerkiää välipalalle kolmen päivinä.”

”Kunnollinen välipala (näkkileipä ei ole kunnan välipala).”

5.7 Hyvä fyysinen kouluympäristö

Hyvä fyysinen kouluympäristö tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan puhdasta sisäilmaa, suurempia ja viihtyisämpiä sisätiloja sekä viihtyisämpää ja monipuolisempaa piha-aluetta.

Puhdas sisäilma vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Puhdas sisäilma oli yleinen toive, mikä tarkoitti sisäilmaongelmien loppumista, tervettä koulurakennusta sekä ilmastoituja luokkahuoneita. Useat vanhemmat toivoivat koulua, jossa ei esiinny homeita.

”Terveet, puhtaat tilat (ei homeita, sisäilmaongelmia jne).”

”Koulun fyysiset tilat parempaan kuntoon, koululla lievä homeongelma ja jotkut oireilevat.”

Suuremmat ja viihtyisämmät sisätilat nähtiin vanhempien mukaan vahvistavan kouluhyvinvointia. Vanhemmat toivoivat tilavampia, viihtyisämpiä ja parempikuntoisia sisätiloja. Isompien luokkien ja puhtaan koulun nähtiin vahvistavan hyvinvointia. Useat vanhemmat ehdottivat koulurakennuksen remontointia ja nykyaikaistamista tai kokonaan uutta koulurakennusta.

”Pitäisi saada riittävän tilavat koululuokat.”

”Rakentamalla kokonaan uuden koulun, koska nykyistä korjattu ja korjattu. Liian pieni ja jälkeenjäänyt.”

Viihtyisämpi ja monipuolisempi piha-alue vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Kouluympäristön ja välituntialueen toivottiin olevan suurempi, viihtyisämpi ja monipuolisempi. Piha-alueelle ehdotettiin uudistuksia kuten parkkipaikkaa, pyöräkatoksia ja pyörätelinettä. Välitunneille haluttiin liikunnallisia mahdollisuuksia sekä virikkeitä ja aktiviteetteja.

”Koulun pihapiiri enemmän liikuntaan motivoivaksi (esim. jalkapallottelulle paremmat puitteet).”

”Välituntivälineitä (keinut, kiipeilytelineet, leikkipaikat), jotta välitunnit olisivat kivoja ja aivoja tyhjentäviä.”

5.8 Yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä

Yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan yhteistyön, yhteydenpidon ja tiedottamisen lisäämistä sekä yhteisten tapahtumien järjestämistä.

Yhteistyön lisääminen tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan saumatonta, tiivistä, toimivaa ja joustavaa yhteistyötä opettajan ja vanhempien välillä. Yhteistyötä haluttiin lisätä useammin järjestettävillä vanhempainilloilla, perheilloilla sekä muilla vanhempien ja opettajan välisillä tapaamisilla.

”Vanhempainiltaa tai vanhempainvartteja ei ole järjestetty viidesluokkalaisille lainkaan.”

”Henkilökohtainen keskustelu opettajan kanssa. Viimeksi tällainen ollut toisella luokalla. Tuntuu, että vain "vaikeiden-" tai "häirikkö-" lasten vanhemmat "pääsevät" kuulemaan lapsen oppimisesta.”

Yhteydenpidon ja tiedottamisen lisääminen nähtiin vanhempien näkemysten mukaan vahvistavan kouluhyvinvointia. Vanhempien ja opettajan välille toivottiin aktiivista ja säännöllistä yhteydenpitoa. Opettajan haluttiin olevan enemmän yhteydessä kotiin. Tiedottamista toivottiin enemmän, millä tarkoitettiin vanhempien mukaan luokan asioista sekä negatiivisista ja poikkeavista asioista tiedottamista vanhemmille. Tiedottamista haluttiin toteutettavan Wilman välityksellä.

”Ei ole Wilmaa käytössä. Tämä olisi hyvä olla olemassa. Joskus voisi kotiin tulla tiedotteita luokan osalta, miten menee...yhtään tiedotetta ei ole tullut tämän vuoden aikana.”

”Vanhempien tiedonsaannin tehostamista oppilaan koulutyöskentelyssä.”

Yhteisten tapahtumien järjestäminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Vanhemmat toivoivat enemmän yhteistä toimintaa kodin ja koulun välille. Yhteisellä toiminnalla tarkoitettiin vapaamuotoisia koulun järjestämiä tapahtumia perheille. Osa vanhemmista näki yhteisten tapahtumien lisäävän myös eri luokkien oppilaiden välisiä sosiaalisia suhteita ja tätä kautta vahvistavan hyvinvointia. Vanhemmat halusivat enemmän osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia koulun toimintaan. Vanhempainyhdistyksen toiminnan kehittäminen katsottiin vahvistavan hyvinvointia. Vanhemmat halusivat myös lisätä vanhempien vastuuta lapsen kasvattamisesta.

”Enemmän yhteisiä ”juttuja” koululaisten (heidän luokkansa) ja vanhempien kanssa; en tarkoita jäykkiä vanhempainiltoja vaan jotain toiminnallisempaa puuhastelua.”

”Toivoisin, että vanhemmat saisivat vaikuttaa koulun asioihin enemmän ja osallistua koulun toimintaan.”

5.9 Koulun muun toiminnan kehittäminen

Koulun muun toiminnan kehittäminen tarkoitti vanhempien näkemysten mukaan koulun kerho- ja harrastustoiminnan kehittämistä sekä kouluamun alkamisen siirtämistä ja koulukuljetuksen kehittämistä.

Koulun kerho- ja harrastustoiminnan kehittäminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Koulun kerho- ja harrastustoiminnan kehittämiseen sisältyi toiminnan lisääminen ja monipuolisuuden vahvistaminen sekä vaihtoehtojen huomiointi. Kerho- ja harrastustoiminnan toivottiin alkavan koulupäivän päätyttyä. Vaihtelevien ja monipuolisten kouluretkien katsottiin vahvistavan hyvinvointia ja vanhemmat halusivat retkiä järjestettävän enemmän.

”Enemmän koulun kerhoja: taide, musiikki tai liikunta.”

”Ehkä muitakin retkiä kuin laskettelu, esim. seinäkiipeily, keilaus.”

Koulu-aamun alkamisen siirtäminen ja koulukuljetuksen kehittäminen vahvisti vanhempien näkemysten mukaan kouluhyvinvointia. Vanhemmat ehdottivat koulu-aamun alkamista myöhemmäksi. Myöhempi alkamisaika tarkoitti koulun alkavan yhdeksältä. Koulukuljetuksen järjestämistä haluttiin, kun koulumatkan pituus ylitti kolme kilometriä. Koulukuljetuksen kehittämiseen kuului järkevän pituiset odotusajat ja sujuvat reittivalinnat.

”Koulu alkaisi joka aamu samaan aikaan esim. klo 9.00 eikä tarvitsisi kummankin lapsen kohdalla aina miettiä, että oliko tänään kahdeksan, yhdeksän vai kymmenen aamu.”

”Koulukyydit: Ei turhaa kiertelemistä ja odottelua säästöjen vuoksi, autot ja kyydit lain mukaisiksi.”

7. POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistavista tekijöistä. Tietoa voidaan hyödyntää kouluhyvinvoinnin vahvistamisessa. Kouluhyvinvointiin ja sen kehittämiseen on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota (Allen ym. 2018; Anderson & Graham 2016). Vanhemmilla on suuri merkitys oppilaiden hyvinvoinnille ja he voivat tukea lastensa hyvinvointia koulussa (Lemma ym. 2014).

Koulukiusaamisen lopettaminen

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan koulukiusaamisen lopettaminen vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Vanhemmat toivoivat kaiken fyysisen ja henkisen kiusaamisen loppumista sekä tehokasta, aktiivista ja konkreettista puuttumista kiusaamiseen. Myös aikaisempien tutkimuksien tulosten mukaan kiusaamiseen puuttuminen on tärkeä osa kouluhyvinvoinnin vahvistamista (Cefai & Camilleri 2015; Metso 2013; Metso 2015). Vanhemmat ovat huolissaan kiusaamisesta koulussa ja heidän näkemyksen mukaan kiusaamiseen tulisi puuttua enemmän (Meier & Lemmer 2015).

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan kiusaamisen ennaltaehkäisyyn tulisi keskittyä esimerkiksi Kiva Koulu -ohjelman avulla, keskusteluilla ja valvonnan lisäämisellä. Vanhemmat toivoivat, että oppilaat eivät pelkäisi koulussa ja, että koulussa olisi turvallista. Myös Kansteen (2016) mukaan osa vanhemmista on tyytymättömiä toimintatapoihin, joilla koulussa ehkäistään kiusaamista ja puututaan siihen. Myös Metson (2013) ja Metson (2015) mukaan koulukiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen ovat vanhempien mukaan tärkeitä aiheita, mihin tulee kiinnittää huomiota.

Mielenkiintoista on, että Pohjoismaista Suomessa esiintyy eniten kiusaamista. 11-vuotiaista oppilaista Suomessa joutuu kiusatuksi joka kolmannes, kun esimerkiksi Ruotsissa vastaava luku on 15 prosenttia (Kämppi ym. 2012). Ehkä Ruotsista voisi saada mallia koulukiusaamisen vastaisissa toiminnoissa.

Koulun henkilökunnan lisääminen

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan koulun henkilökunnan lisääminen vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Vanhempien yleisin toive oli pienemmät opetusryhmät, jolla tarkoitettiin opetuksen tapahtuvan pienemmissä ryhmissä. Vanhemmat halusivat enemmän opetushenkilöstöä oppilasta kohti. Luokassa haluttiin olevan enintään 20 oppilasta. Kouluavustajia haluttiin lisää ja erityisesti erityistuen tarpeessa oleville oppilaille sekä maahanmuuttajille. Aikaisemmissa tutkimuksissa ei esiintynyt vastaavia tuloksia, mutta toisaalta Kosher (2014) mukaan koulun tulee tarjota lapsille mahdollisuuksia oppimiseen ja kehitykseen sekä Lohre ym. (2010) ja Palsdottir ym. (2012) mukaan antaa tukea ja oikeudenmukaisuutta. Lisäksi Graham ym. (2015) mukaan opettajat voivat vahvistaa oppilaiden hyvinvointia kuuntelemalla heitä, tukemalla ja auttamalla ongelmatilanteissa sekä opetuksessa. Voidaan pohtia toteutuvatko nämä kaikkien oppilaiden kohdalla, jos opetusryhmät kasvavat suuriksi ja opettajia ja kouluavustajia ei ole riittävästi.

Ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan ammattitaitoiset ja motivoituneet opettajat vahvistivat oppilaiden hyvinvointia. Vanhempien toiveiden mukaan opettajien tulisi olla vakituisia, koulutettuja, motivoituneita ja tasapuolisia. Opettajilla tulisi olla riittävästi auktoriteettia ja mahdollisuuksia puuttua häiriökäytökseen. Oppilaiden tasa-arvoinen ja yksilöllinen kohtelu oli yleinen toive, kuten aikaisempienkin tutkimusten tulosten mukaan oppilaiden yksilöllisyys nähtiin tärkeänä (Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014).

Tässä tutkimuksessa tasa-arvolla tarkoitettiin kaikkien samanarvoista ja oikeudenmukaista kohtelua varallisuudesta, perhetaustasta, uskonnosta ja ulkonäöstä riippumatta. Vanhemmat halusivat eriarvoisuuden poistamista ja suvaitsevaisuuden lisäämistä. Myös Suomen kouluissa korostetaan tasa-arvoa ja syrjäytymisen vastaisia toimia oppilaiden erilaisten kotitaustojen vuoksi (Janhunen 2013).

Sosioekonomisen eriarvoisuuden vaikutus on todistettu useimmissa länsimaissa hyvinvoinnissa (Danielsen ym. 2009), joten koulun tekemä tasa-arvotyö on keskeisessä asemassa vähentämässä oppilaiden eriarvoisuutta ja tätä kautta vahvistamassa hyvinvointia. Kokemukset

koulussa vaikuttavat oppilaan hyvinvointiin (Gashi & Mojsoska-Blazevski 2016) ja voidaan ajatella, että eriarvoinen kohtelu voisi tuoda oppilaille huonoja kokemuksia ja tätä kautta heikentää hyvinvointia. Lohre ym. (2010) ja Palsdottir ym. (2012) mukaan oikeudenmukaisuus vahvistaa oppilaiden hyvinvointia.

Monipuolinen oppimisympäristö

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan monipuolinen oppimisympäristö vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Vanhemmat halusivat joustavia ja monipuolisia opetusmenetelmiä, mikä ilmeni toiveina esimerkiksi toiminnallisesta, kokemuksellisesta ja käytännönläheisistä opetusmenetelmistä. Myös aikaisempien tutkimuksien mukaan opetuksen monipuolisuudella (Graham ym. 2015; Ochieng 2010), joustavuudella sekä oppilaita osallistavilla opetusmenetelmillä kouluhyvinvointia voitaisiin edistää (Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014).

Tässä tutkimuksessa vanhempien yleinen toive oli yksilöllisyyden huomioiminen opetuksessa. Yksilöllisyys nähdään opetuksessa tärkeänä ja sen avulla voidaan vahvistaa oppilaiden hyvinvointia (Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014).

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan oppiaineisiin haluttiin monipuolisuutta ja valinnaisuutta. Liikuntatuntien lisääminen oli yleinen toive, joka vahvistaisi hyvinvointia. Lisäksi ehdotettiin taideaineiden lisäämistä. Myös aikaisempien tutkimuksien mukaan vanhempien mielestä opetussuunnitelmassa tulisi huomioida myös sellaisia oppilaita, joilla on taipumusta käytännönaineisiin teoreettisten aineiden sijaan (Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014).

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan opetuksen tulisi olla oppilaslähtöistä ja luokassa tulisi olla hyvä ja kannustava ilmapiiri. Myös Sormusen ym. (2011) mukaan koulun ilmapiiriä pidetään tärkeänä oppilaiden hyvinvoinnille, mikä ilmeni tässä tutkimuksissa toiveina esimerkiksi ystävällisestä, avoimesta ja yhteisöllisestä ilmapiiristä. Myös Konu (2002) ja Konu (2010) toteaa luokan ilmapiirin vaikuttavan oppilaiden hyvinvointiin. Tämän tutkimuksen tulosten mukaista vanhempien toivetta, oppilaslähtöisyyttä, ei varsinaisesti mainittu aikaisemmissa tutkimuksissa, mutta Graham ym. (2015) esimerkiksi toteaa, että opettajat voivat vahvistaa oppilaiden hyvinvointia kuuntelemalla heitä. Toive monipuolisista opetusmenetelmistä

(Graham ym. 2015; Ochieng 2010; Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014) myös lisää oppilaslähtöisyyttä siirtymällä opettajakeskeisyydestä oppilaslähtöisiin opetusmenetelmiin.

Koulunkäynnin tuki

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan oppilaiden hyvinvointia vahvisti koulunkäynnin tuki. Vanhemmat toivoivat opetuksen eriyttämistä oppilaiden edistyneisyyden mukaan. Erityis- ja tukiopetusta haluttiin järjestettävän joko yleisopetusryhmissä tai erityisluokassa niille oppilaille, joilla oli tuen tarvetta keskimääräistä enemmän. Myös Metson (2013) ja Metson (2015) mukaan erityistä tukea tarvitsevien kouluhyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada riittävästi tarvitsemaansa tukea oppimisessa ja tukea annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä (Opetushallitus 2014). Tuen saaminen tulisi turvata kouluissa niin, että sekä tukea tarvitseva, että muu opetusryhmä pystyy keskittymään oppimiseen.

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan oppilaiden sosiaalinen tukeminen vahvisti hyvinvointia, millä tarkoitettiin esimerkiksi kavereiden saamista sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Oppilaat saavat sosiaalista tukea sosiaalisten suhteiden avulla ja se nouseekin useamman aikaisemman tutkimuksen mukaan merkittävimmäksi hyvinvointia vahvistavaksi tekijäksi (Cefai & Camilleri 2015; Danielsen, ym. 2009; Graham ym. 2015; Janhunen 2013; John-Akinola & Gabhainn 2014b; Puolakka 2013; Puolakka ym. 2014). Sosiaalisilla suhteilla tarkoitetaan oppilaan suhteita vanhempiin, opettajiin ja koulukavereihin. Hyvät sosiaaliset suhteet oppilaan ja vanhempien välillä vahvistavat hyvinvointia (Carter ym. 2007; Lemma ym. 2014) ja huonot sosiaaliset suhteet heikentävät hyvinvointia (Cefai & Camilleri 2015). Vanhemmat voivat edistää oppilaan hyvinvointia tarjoamalla sosiaalista tukea (Danielsen ym. 2009) ja lisäksi vanhemmat voivat edistää lastensa sosiaalisia taitoja (Mikami ym. 2010), jolloin lapsilla olisi paremmat edellytykset luoda sosiaalisia suhteita kavereihin. Hyvillä sosiaalisilla suhteilla vanhempien ja lasten välillä voidaan myös ehkäistä kiusaamista (Salehi ym. 2016). Graham ym. (2015) mukaan opettajat voivat tukea oppilaita antamalla heille sosiaalista tukea. Myös Janhusen (2013) ja Minkkisen (2015) mukaan Suomessa ollaan huolissaan oppilaiden syrjäytymisestä, jota voitaisiin ehkäistä sosiaalisen tuen avulla.

Tässä tutkimuksessa toivottiin oppilashuollon palveluiden parempaa saavutettavuutta. Janhusen (2013) mukaan oppilaat saavat koulunkäynnilleen tukea myös oppilashuollon hyvinvointityön avulla. Yhteistyö vanhempien ja kouluterveydenhuollon välillä on tärkeä tekijä oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi (Mäenpää & Åstedt-Kurki 2008).

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan oppilaiden hyvinvointia vahvistaisi resurssien lisääminen ja kohdentaminen opetukseen ja erityisopetukseen sekä oppilashuoltoon. Säästötoimenpiteitä ei haluttu kohdistettavan kouluun ja opetukseen. Myös Metson (2013) ja Metson (2015) mukaan Suomessa vanhemmat ovat huolissaan säästöjen vaikutuksesta oppilaiden hyvinvointiin.

Monipuolinen kouluruoka

Tämän tutkimuksen tuloksien mukaan monipuolinen kouluruoka oli yksi yleisimmistä toiveista, mikä vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Ruuan toivottiin olevan laadukasta, monipuolista, vaihtelevaa sekä ruoka tulisi valmistaa koulussa. Oppilaille haluttiin vaikutusmahdollisuuksia ruokalistaan sekä heidän haluttiin saavan annostelevan itse ruokansa. Terveellistä ja maksutonta välimahdollisuutta toivottiin myös. Myös Puolakan (2013) mukaan vanhemmat pitävät maksutonta ja lämmintä kouluruokaa tärkeänä oppilaiden hyvinvoinnille. Lisäksi perusopetuksen opetussuunnitelmassa (2014) korostetaan oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistä, mihin voisi liittää terveellisen ja monipuolisen ruokailun.

Hyvä fyysinen kouluympäristö

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan hyvä fyysinen kouluympäristö vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Myös Ochieng (2010) ja Puolakka ym. (2014) toteavat, että kouluympäristöllä on suuri merkitys oppilaan hyvinvoinnille ja sen edistämiseksi. Tässä tutkimuksessa vanhemmat näkivät puhtaan sisäilman, terveen koulurakennuksen, suurempien tilojen sekä viihtyisämmän ja monipuolisemman piha-alueen virikkeineen ja aktiviteetteineen vahvistavan hyvinvointia. Myös Konun (2002) ja Konun (2010) mukaan hyvinvointiin vaikuttavat koulun fyysinen ympäristö ja koulurakennus sekä hyvinvointia edistävät hyvät fyysiset olosuhteet, kuten koulurakennuksen kunto ja välituntitilojen viihtyvyys (Puolakka 2013). Meier ja Lemmer

(2015) mukaan vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä koulun fyysiseen ympäristöön, mutta Metson (2013) ja Metson (2015) mukaan koulun tiloja ja pihvoja tulee saada viihtyisämmäksi, kuten tämänkin tutkimuksen tuloksissa todettiin.

Suomalaiset oppilaat viihtyvät huonosti koulussa (Harinen & Halme 2012). Ehkä koulurakennuksia uudistamalla ja piha-alueiden virikkeiden lisäämisellä kouluviihtyvyyteenkin voitaisiin vaikuttaa, mikä voisi vahvistaa oppilaiden hyvinvointia.

Yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan yhteistyön lisääminen kodin ja koulun välillä vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyön lisäämisellä tarkoitettiin vanhempien mukaan tiivistä ja toimivaa yhteistyötä opettajien ja vanhempien välillä sekä vanhempainiltoja ja muita tapaamisia opettajan kanssa. Aikaisempien tutkimuksien mukaan kodin ja koulun välistä yhteistyötä korostetaan (John-Akinola & Gabhainn 2014a; Puolakka ym. 2014; Sormunen ym. 2011) ja se nähdään merkittävänä tukena oppilaiden kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa (Janhunen 2013). Yhteistyötä vahvistamalla oppilaiden hyvinvointia voidaan edistää (John-Akinola & Gabhainn 2014a; Puolakka ym. 2014; Sormunen ym. 2011). Yhteistyötä kodin ja koulun välillä voidaan tukea esimerkiksi vanhempien osallistumis- ja toimintamahdollisuuksilla (Janhunen 2013). Vanhemmista 90 prosenttia pitää tärkeänä opettajien ja vanhempien henkilökohtaisia tapaamisia (Sormunen ym. 2011), kuten tämänkin tutkimuksen tuloksissa toivottiin vanhempainiltoja, vanhempainvartteja ja perheiltoja järjestettävän useammin ja säännöllisesti.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan yhteydenpidon ja tiedottamisen lisääminen vahvisti hyvinvointia. Vanhempien ja opettajan välille toivottiin aktiivista ja säännöllistä yhteydenpitoa. Tiedottamista toivottiin enemmän, millä tarkoitettiin vanhempien mukaan luokan asioista sekä negatiivisista ja poikkeavista asioista tiedottamista vanhemmille. Tiedottamista haluttiin toteutettavan Wilman välityksellä. Myös Janhusen (2013) mukaan vanhemmat toivovat aktiivisempaa yhteydenpitoa sekä kommunikaatiota koulun kanssa (John-Akinola & Gabhainn 2014a; John-Akinola & Gabhainn 2014b).

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan hyvinvointia vahvistaisi kodin ja koulun yhteisten tapahtumien järjestäminen ja vanhempien paremmat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet koulun toimintaan. Vanhemmat halusivat myös enemmän yhteisiä toiminnallisia tapahtumia perheille, kuten liikuntatapahtumia tai retkiä. Myös aikaisempien tutkimuksien mukaan vanhempien osallistumismahdollisuuksilla oppilaiden hyvinvointia voidaan vahvistaa (Janhunen 2013; John-Akinola & Gabhainn 2014a; Sormunen ym. 2011). Vanhempien osallistuminen ja sitoutuminen lastensa koulunkäyntiin nähdään erittäin tärkeänä hyvinvoinnin edistämiseksi (John-Akinola & Gabhainn 2014a; John-Akinola & Gabhainn 2014b) sekä Metson (2013) ja Metson (2015) mukaan vanhempien osallisuutta kouluyhteisössä tulee lisätä.

Koulun muun toiminnan kehittäminen

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan koulun kerho- ja harrastustoiminnan kehittäminen ja kouluamun alkamisen siirtäminen sekä koulukuljetuksen kehittäminen vahvisti oppilaiden hyvinvointia. Tutkimuksen tulokset eivät saaneet vahvistusta aikaisemmista tutkimuksista. Kouluamun alkamisen siirtäminen yhdeksään on kuitenkin ollut jonkin verran esillä mediassa ja aihetta perustellaan sillä, että lapset ja nuoret saisivat enemmän unta. Unen määrä vaikuttaa vireystasoon ja tätä kautta oppimiseen ja hyvinvointiin. Kouluviihtyvyys voisi myös kohentua jos oppilaat saisivat nukkua enemmän.

7.2 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan laadullisen tutkimuksen kriteereillä. Kriteereitä on useita, mutta yhteistä niiden käytölle on, että luotettavuutta pyritään lisäämään tarkalla analyysin raportoinnilla. (Kygäs ym. 2011.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida seuraavilla kriteereillä: uskottavuus, käyttövarmuus, yhdenmukaisuus, siirrettävyys (Elo ym. 2014; Holloway & Galvin 2017; Sutton & Austen 2015) ja aitous (Elo ym. 2014; Holloway & Galvin 2017). Tämän tutkimuksen luotettavuutta arvioitiin uskottavuuden, käyttövarmuuden, yhdenmukaisuuden ja siirrettävyyden kriteereillä.

Uskottavuus tarkoittaa, että tutkimustulokset vastaavat tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden käsityksiä tutkimuskohteesta (Holloway & Galvin 2017). Uskottavuus edellyttää sitä, että tulokset on kuvattu niin selkeästi, että lukija ymmärtää miten analyysi on tehty (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013). Analyysiprosessin etenemistä havainnollistetaan esimerkeillä. Alkuperäisilmaisujen käyttö tulosten raportoinnissa on luotettavuuden kannalta keskeistä. Luotettavuuden lisäämiseksi tutkijan on kyettävä osoittamaan yhteys tulosten ja aineiston välillä. (Kyngäs ym. 2011.) Tämän tutkimuksen uskottavuutta vahvistaa se, että vanhemmat kirjoittivat omia näkemyksiään ja kokemuksiaan tutkimusaiheesta. Tutkimuksen uskottavuutta lisäävät useat esiin nostetut alkuperäisilmaisut, jotka rikastuttavat ja syventävät aineistoa luoden yhteyden aineiston ja analyysin välille. Tutkimusprosessin kulku on pyritty kuvaamaan tarkasti taulukoita ja alkuperäisilmaisuja apuna käyttäen. Tutkittavien näkemys pyrittiin säilyttämään ja kuvaamaan mahdollisimman tarkasti tutkimuksessa. Aineiston analyysissä palattiin alkuperäisaineistoon ja varmistettiin että tehdyt tulkinnat pohjautuivat aineistoon.

Käyttövarmuus tarkoittaa, että tutkimusprosessin vaiheet ja aineiston analyysin eteneminen tulee kuvata tarkasti niin, että lukija voi seurata tutkimuksen etenemistä (Holloway & Galvin 2017). Tämän tutkimuksen käyttövarmuutta lisää se, tutkimusprosessin vaiheet on pyritty kuvaamaan tarkasti, jolloin lukija voi seurata, miten tutkija on päätenyt tuloksiin ja johtopäätöksiin. Tutkimuksen tarkka kuvaus mahdollistaa tutkimuksen toistamisen.

Yhdenmukaisuutta lisää tutkimuksen taustan ja yksityiskohtien tarkka kuvaaminen. Tutkijan ennakkokäsitysten tiedostaminen on tärkeää tutkimuksen yhdenmukaisuudelle. (Holloway & Galvin 2017.) Tässä tutkimuksessa on kuvattu tutkimuksen taustaa kuvaamalla tutkimusaineistoa ja sen keruuta, tutkimuksen ajankohtaa ja toteuttamistapaa. Tutkija pyrki tiedostamaan omat ennakkokäsitykset koko tutkimuksen ajan ja minimoimaan niiden vaikutuksen. Tutkimuksen tekeminen ja tulkinnat ovat kuitenkin aina tutkijasta lähtöisin, mikä voi osaltaan heikentää tutkimuksen luotettavuutta (Bengtsson 2016).

Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tulosten siirrettävyyttä muihin vastaaviin tilanteisiin. Siirrettävyyttä vahvistaa, kun tutkittavien taustatiedot kuvataan tutkimuksessa tarkasti. (Bengtsson 2016; Holloway & Galvin 2017.) Tässä tutkimuksessa tutkittavista tiedettiin, että he olivat viidesluokkalaisten oppilaiden vanhempia. Tarkempia taustatietoja ei ollut käytettävissä, joten se saattaa heikentää tutkimuksen siirrettävyyttä.

Luotettavuuden lisäämiseksi aineiston analyysin voi suorittaa kaksi tutkijaa erikseen (Bengtsson 2016; Sutton & Austen 2015). Tämän tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää se, että aineiston analyysin toteutti yksi tutkija.

7.3 Eettisyys

Tutkimuksen tekemisessä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä ja eettisiä periaatteita (TENK 2012). Etiikan peruskysymyksiä ovat kysymykset hyvästä ja pahasta sekä oikeasta ja väärästä. Tutkimuksen tekemiseen liittyy eettisiä vaatimuksia, jotka on otettava huomioon tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Eettisiin periaatteisiin kuuluu, että tutkimus toteutetaan hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. (Holloway & Galvin 2017; TENK 2012.) Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus. Tuloksien julkaisuun kuuluu avoimuus ja vastuullisuus. Muiden tutkijoiden työ on otettava huomioon. Tutkimus suunnitellaan, toteutetaan ja raportoidaan tieteellisen tiedon vaatimalla tavalla. (TENK 2012.)

Tutkittavien autonomiaa tulee kunnioittaa. Tutkimukseen osallistuville tulee antaa tarpeeksi tietoa tutkimuksesta sekä tiedon tulee olla rehellistä. (Holloway & Galvin 2017.) Tutkimusaineistona oli Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Oppilas ja opiskelijahuolto ja sen johtaminen -tutkimushankkeen vuonna 2013 keräämä aineisto. Koulut jakoivat oppilaiden mukana vanhemmille tiedotteen ja suostumuslomakkeen. Vanhemmat saivat Wilman tai muun sähköisen järjestelmän kautta viestin, jossa tiedotettiin tutkimuksesta. (Kanste ym. 2016.)

Tutkimukseen osallistumisen täytyy perustua vapaaehtoisuuteen (Holloway & Galvin 2017; Kuula 2011). Vastaaminen oli vapaaehtoista sekä oppilaille että vanhemmille. Tämän tutkimuksen aineiston keruuvaiheessa vastaamalla sähköiseen tai paperiseen lomakkeeseen vanhemmat antoivat tietoisensa suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta. (Kanste ym. 2016.)

Tutkimuksessa kunnioitettiin anonymiteettia ja luottamuksellisuutta (Holloway & Galvin 2017). Tämän tutkimuksen aineisto lähetettiin tutkijalle sähköpostilla, jossa vastaajien tunnistetietoja ei ollut näkyvillä. Haastatteluaineisto oli vain tutkijan käytössä salasanan takana.

Tutkimuksen tekemisessä ja raportoinnissa noudatettiin huolellisuutta ja tarkkuutta. Tulokset on pyritty kuvaamaan rehellisesti, eikä niitä ole vääristelty eikä kaunisteltu. Muiden tutkijoiden työ otettiin huomioon asianmukaisilla viite- ja lähdemerkinnöillä. Tutkimusaineisto hävitetään tutkimuksen päätyttyä. (TENK 2012.)

8. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa kuvattiin vanhempien näkemyksiä oppilaiden kouluhyvinvoinnin vahvistamisesta. Tutkimuksen tulosten perusteella hyvinvointia voisi vahvistaa:

1. Tehokkaampi puuttuminen koulukiusaamiseen sekä ennaltaehkäisevien keinojen lisääminen
2. Pienemmät opetusryhmät ja kouluavustajien määrän lisääminen
3. Opettajille keinoja työrauhan ylläpitoon
4. Opetusmenetelmiin monipuolisuutta sekä valinnaisten aineiden ja liikuntatuntien määrän lisääminen
5. Koulunkäynnin tuen vahvistaminen eriyttämällä opetusta, lisäämällä oppilaiden sosiaalista tukea sekä järjestämällä laadukasta erityis- ja tukiopetusta
6. Kouluympäristön uudistaminen viihtyisämmäksi
7. Yhteistyön ja yhteydenpidon tehostaminen kodin ja koulun välillä

8.1 Jatkotutkimusehdotukset

Tässä tutkimuksessa kuvattiin oppilaiden kouluhyvinvointia vahvistavia tekijöitä vanhempien näkökulmasta. Tulevaisuudessa voitaisiin laajemmin tutkia kiusaamisen vastaisia toimia ja ennaltaehkäiseviä malleja esimerkiksi tutkimalla kansainvälisiä toimintamalleja ja Ruotsissa käytössä olevia malleja, koska Ruotsissa kiusaamista esiintyy selkeästi vähemmän kuin Suomessa.

Pienemmät opetusryhmät olivat tämän tutkimuksen tulosten mukaan vanhempien yleisin toive, joten voitaisiin tehdä tutkimus, jossa selvitetään opetusryhmän koon vaikutusta oppilaan hyvinvointiin ja lisäksi koulumenestykseen. Suomessa ollaan huolissaan syrjäytymisestä, joka on sosiaalisen tuen puutteen äärimmäinen muoto. Sosiaalinen tuki nousee keskeiseen asemaan hyvinvoinnin edistämisessä, joten tulevaisuudessa voitaisiin tutkia sosiaalisen tuen yhteyttä syrjäytyneisyyteen sekä selvittää toimintamalleja sosiaalisen tuen lisäämiseksi.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella muita jatkotutkimusehdotuksia olisi liikunnan lisäämisen yhteys kouluhyvinvointiin, terveellisen kouluruokailun yhteys kouluhyvinvointiin sekä kouluamun alkamisen myöhemmäksi siirtämisen yhteys kouluhyvinvointiin.

LÄHTEET

Allen K, Marlow R, Edwards V, Parker C, Rodgers L, Ukoumunne O C, Chan Seem E, Hayes R, Price A & Ford T. 2018. 'How I Feel About My School': The construction and validation of a measure of wellbeing at school for primary school children. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 23(1), 25–41.

Anderson D & Graham A. 2016. Improving student wellbeing: having a say at school. *School Effectiveness and School Improvement. An International Journal of Research, Policy and Practice* 27(3), 348-366.

Barry M, Clarke A & Dowling K. 2017. Promoting social and emotional well-being in schools. *Health education* 117(5), 434-451.

Bengtsson M. 2016. How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open* (2), 8-14.

Boulton M, Duke E, Holman G, Laxton E, Nicholas B, Spells R, Williams E & Woodmansey H. 2009. Associations between Being Bullied, Perceptions of Safety in Classroom and Playground, and Relationship with Teacher among Primary School Pupils. *Educational Studies* 35(3), 255-267.

Buelga S, Cava M, Musitu C & Torralba E. 2015. Cyberbullying aggressors among Spanish secondary education students: an exploratory study. *Interactive Technology and Smart Education* 12(2), 100-115.

Carter M, McGee R, Taylor B & Williams S. 2007. Health outcomes in adolescence: Associations with family, friends and school engagement. *Journal of Adolescence* 30(1), 51-62.

Cefai C & Camilleri R. 2015. A healthy start: promoting mental health and well-being in the early primary school years. *Emotional and Behavioural Difficulties* 20(2), 133-152.

Danielsen A, Samdal O, Hetland J & Wold B. 2009. School-Related Social Support and Students' Perceived Life Satisfaction. *The Journal of Educational Research* 102(4), 303-317.

Elo S & Kyngäs H. 2008. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62(1), 107-115.

Elo S, Kääriäinen M, Kanste O, Pölkki T, Utriainen K & Kyngäs H. 2014. Qualitative Content Analysis. A Focus on Trustworthiness. *SAGE Open* 4(1), 1-10.

Gashi, A & Mojsoska-Blazevski N. 2016. The Determinants of Students' Well-being in Secondary Vocational Schools in Kosovo and Macedonia. *European Journal of Education* 51(3), 333-344.

Gini G & Bozzoli T. 2009. Association Between Bullying and Psychosomatic Problems: A Meta-analysis. *Official Journal of the American Academy of Pediatrics* 123(3), 1059-1065.

Graham A, Powell MA & Truscott J. 2015. Facilitating student well-being: relationships do matter. *Educational Research* 58(4), 366-383.

Harinen P & Halme J. 2012. Hyvä, paha koulu. Kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen Unisef. Verkkojulkaisuja 56. Luettu 2.3.2018.

http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/Hyva_paha_koulu.pdf

Heiman T & Olenik-Shemesh D. 2013. Cyberbullying Experience and Gender Differences Among Adolescents in Different Educational Settings. *Journal of Learning Disabilities* 48(2), 146-155.

Hirsjärvi S, Remes P & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna. Kariston kirjapaino.

Holloway I & Galvin K. 2017. *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. John Wiley & Sons Ltd, West Sussex.

Hodder R K & Wolfenden L. 2017. Comparison of online and paper survey participation rates in a child health survey by parents of secondary school students. *Australian and New Zealand Journal of Public Health* 41(5), 547-548.

Janhunen K M. 2013. Kouluhyvinvointi nuorten tulkitsemana. Väitöskirja. Itä-Suomen yliopisto.

John-Akinola Y & Gabhainn S. 2014a. Socio-ecological school environments and children's health and wellbeing outcomes. *Health Education* 115(3/4), 420-434.

John-Akinola Y, & Gabhainn S. 2014b. Parental participation in primary schools; the views of parents and children. *Health Education* 114 (5), 378-397.

Kankkunen P & Vehviläinen-Julkunen K. 2013. *Tutkimus hoitotieteessä*. Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Kanste O, Halme N & Perälä M-L. 2016. Viidesluokkalaisten oppilaiden vanhempien näkemyksiä hyvinvoinnista, palveluista ja koulu yhteisöstä. Raportti 1/2016. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki. Luettu 15.3.2018

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130406/URN_ISBN_978-952-302-622-3.pdf?sequence=1

Konu A. 2002. Oppilaiden hyvinvointi koulussa. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Konu A. 2010. Koululaisten hyvinvoinnin arviointi ja alakoulujen hyvinvointi 2000-luvulla. Artikkelit. Tampereen yliopisto.

Kosher H, Jiang X, Ben-Arieh A & Huebner S. 2014. Advances in Children's Rights and Children's Well-being Measurement: Implications for School Psychologists. *School Psychology Quarterly* 29(1), 7-20.

Kuula A. 2011. *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Jyväskylä. Bookwell Oy.

Kämppi K, Välimaa R, Ojala K, Tynjälä J, Haapasalo I, Villberg J & Kannas L. 2012. Koulukokemusten kansainvälistä vertailua 2010 sekä muutokset Suomessa ja Pohjoismaissa 1994-2010 WHO-koululaistutkimus (HBSC-STUDY). Opetushallitus. Koulutuksen seurantaraportit 2012:8. Luettu 16.11.2018.

Kylmä J & Juvakka T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Edita Prima Oy. Helsinki.

Kyngäs H, Elo S, Pölkki T, Kääriäinen M & Kanste O. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede* 23(2), 138-148.

Lemma P, Borraccino A, Berchiolla P, Dalmasso P, Charrier L, Vieno A, Lazzeri G & Cavallo F. 2014. Well-being in 15-year-old adolescents: a matter of relationship with school. *Journal of Public Health* 37(4), 573-580.

Letendre J, Ostrander J & Mickens A. 2016. Teacher and Staff Voices: Implementation of a Positive Behavior Bullying Prevention Program in an Urban School. *Children & Schools* 38(4), 237-245.

Lohre A, Lydersen S, Paulsen B, Maehle M & Vatten LJ. 2011. Peer victimization as reported by children, teachers, and parents in relation to children's health symptoms. *BioMed Central Public Health* 11:278.

Lohre A, Lydersen S & Vatten LJ. 2010. School wellbeing among children in grades 1 – 10. *BioMed Central Public Health* 10:526.

Meier C & Lemmer E. 2015. What do parents really want? Parents' perceptions of their children's schooling. *South African Journal of Education* 35(2), 1073.

Metso T. 2013. Vanhempien barometri. Peruskoululaisten vanhempien näkemyksiä kouluhyvinvoinnista. Suomen vanhempainliitto ry. Luettu 17.3.2018
http://www.vanhempainliitto.fi/filebank/1656-Barometri_2013_verkko.pdf

Metso T. 2015. Vanhempien barometri. Koululaisten vanhempien näkemyksiä kouluhyvinvoinnista. Suomen vanhempainliitto ry. Luettu 17.3.2018
<http://www.vanhempainliitto.fi/filebank/2775-BAROMETRI2015NETTIIN.pdf>

Mikami AY, Jack A, Emeh CC & Stephens HF 2010. Parental influence on children with attention-deficit/hyperactivity disorder: I. Relationships between parent behaviors and child peer status. *Journal of Abnormal Child Psychology* 38(6), 721-736.

Minkkinen J. 2015. Lapsen hyvinvointimalli. Lasten emotionaalinen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet alakoulussa. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Mäenpää T & Åstedt-Kurki P. 2008. Cooperation between parents and school nurses in primary schools: parents' perceptions. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 22(1), 86-92.

Ochieng B. 2010. Black parents speak out: The school environment and interplay with wellbeing. *Health Education Journal* 70(2), 176–183.

Opetushallitus. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Luettu 12.10.2018 https://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Palsdottir A, Asgeirsdottir BB & Sigfusdottir ID. 2012. Gender difference in wellbeing during school lessons among 10–12-year-old children: The importance of school subjects and student-teacher relationships. *Scandinavian Journal of Public Health* 40: 605–613

Pathak V, Jena B & Kalra S. 2013. Qualitative research. *Perspectives in Clinical Research* 4(3), 192.

Puolakka K. 2013. Hyvän mielen koulu. Substantiivinen teoria mielenterveyden edistämisestä yläkoulussa. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Puolakka K, Konu A, Kiikkala I & Paavilainen E. 2014. Mental Health Promotion in School: Schoolchildren's and Families' Viewpoint. *Nursing Research and Practice*. Article ID 395286.

OECD 2017. PISA 2015 Results. Students' well-being. Volume III. Luettu 16.11.2018. <https://www.oecd.org/pisa/PISA-2015-Results-Students-Well-being-Volume-III-Overview.pdf>

Salehi S, Patel A, Taghavi M & Pooravari M. 2016. Primary school teachers and parents' perception of peer bullying among children in Iran: A qualitative study. *Psychiatry and behavioral sciences* 10(3), e1865.

Sixsmith J, Gabhainn S N, Fleming C & O'Higgins S. 2007. Children's, parents' and teachers' perceptions of child wellbeing. *Health Education* 107(6), 511-523.

Sormunen M, Tossavainen K & Turunen H. 2011. Home-School Collaboration in the View of Fourth Grade Pupils, Parents, Teachers, and Principals in the Finnish Education System. *School Community Journal* 21(2), 185-211.

Sutton J & Austen Z. 2015. Qualitative research: Data Collection, Analysis and Management. *The Canadian Journal of Hospital Pharmacy* 68(3), 226-231.

TENK. 2012. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettu 16.3.2018. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tuomi J & Sarajärvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vaismoradi M, Turunen H & Bondas T. 2013. Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing and Health Sciences* (15), 398–405.

Yoon J & Järvinen T. 2016. Are model PISA pupils happy at school? Quality of school life of adolescents in Finland and Korea. *Comparative Education* 52(4), 427-448.

Wiss K, Hakamäki P, Hietanen-Peltola M, Ikonen J, Laitinen K, Manninen M, Palmqvist R, Saaristo V & Ståhl T. 2017. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa. THL. Tilastoraportti 12/2018. Luettu 16.11.2018. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018051424130>